

**Briuselis, 2024 m. spalio 25 d.
(OR. en)**

14729/24

**Tarpinstitucinė byla:
2022/0269(COD)**

**CODEC 1963
MI 870
COMPET 1033
CONSOM 308
POLCOM 275
ENFOCUSTOM 119
JAI 1533
EMPL 528
SOC 767
UD 222
PE 236**

INFORMACINIS PRANEŠIMAS

nuo:	Tarybos generalinio sekretoriato
kam:	Nuolatinių atstovų komitetui / Tarybai
Dalykas:	Pasiūlymas dėl EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTO dėl produktų, pagamintų naudojant priverčiamąjį darbą, uždraudimo Sąjungos rinkoje – Pirmojo svarstymo Europos Parlamente rezultatai ir klaidų ištaisymo procedūra (2024 m. balandžio 23 d. ir 2024 m. spalio 22 d., Strasbūras)

I. ĮVADAS

Vadovaujantis SESV 294 straipsnio nuostatomis ir Bendra deklaracija dėl praktinių bendro sprendimo procedūros taisyklių¹, įvyko keli neoficialūs Tarybos, Europos Parlamento ir Komisijos atstovų pasitarimai siekiant dėl šio teisėkūros dokumento susitarti per pirmąjį svarstymą.

Buvo numatyta², kad kadenciją baigiančiam Europos Parlamentui priėmus poziciją per pirmąjį svarstymą, Europos Parlamente šiam dokumentui bus taikoma klaidų ištaisymo procedūra³.

¹ OL C 145, 2007 6 30, p. 5.

² Dok. 10078/24.

³ EP darbo tvarkos taisyklių 251 straipsnis.

II. BALSAVIMAS

2024 m. balandžio 23 d. posėdyje Europos Parlamentas priėmė Komisijos pasiūlymo 177 pakeitimą (be teisininkų lingvistų peržiūros) ir teisėkūros rezoliuciją – tai yra Europos Parlamento per pirmąjį svarstymą priimta pozicija. Ji atspindi tai, dėl ko preliminariai susitarė institucijos.

Teisininkams lingvistams patvirtinus galutinę priimto teksto redakciją, 2024 m. spalio 22 d. Europos Parlamentas patvirtino per pirmąjį svarstymą priimtos pozicijos klaidų ištaisymą.

Priėmus šį klaidų ištaisymą, Taryba turėtų galėti patvirtinti Europos Parlamento poziciją, kaip išdėstyta čia pateikiamame priede⁴, ir taip abi institucijos užbaigtų pirmąjį svarstymą.

Tada aktas būtų priimtas ta redakcija, kuri atitinka Europos Parlamento poziciją.

⁴ Klaidų ištaisymo tekstas pateikiamas priede. Jis pateikiamas konsoliduotoje teksto redakcijoje, kurioje Komisijos pasiūlymo pakeitimai pažymėti paryškintuoju kursyvu. Išbrauktas tekstas pažymėtas simboliu „■“.

P9_TA(2024)0309

**Produktų, pagamintų naudojant priverčiamąjį darbą, uždraudimas
Sąjungos rinkoje**

2024 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento teisėkūros rezoliucija dėl pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl produktų, pagamintų naudojant priverčiamąjį darbą, uždraudimo Sąjungos rinkoje (COM(2022)0453 – C9-0307/2022 – 2022/0269(COD))

(Įprasta teisėkūros procedūra: pirmasis svarstymas)

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į Komisijos pasiūlymą Europos Parlamentui ir Tarybai (COM(2022)0453),
 - atsižvelgdamas į Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 294 straipsnio 2 dalį bei į 114 ir 207 straipsnius, pagal kuriuos Komisija pateikė pasiūlymą Parlamentui (C9-0307/2022),
 - atsižvelgdamas į Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 294 straipsnio 3 dalį,
 - atsižvelgdamas į 2023 m. sausio 24 d. Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę¹,
 - atsižvelgdamas į preliminarų susitarimą, kurį atsakingi komitetai patvirtino pagal Darbo tvarkos taisyklių 74 straipsnio 4 dalį, ir į 2024 m. kovo 13 d. laišku Tarybos atstovo priimtą išsipareigojimą pritarti Parlamento pozicijai pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 294 straipsnio 4 dalį,
 - atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 59 straipsnį,
 - atsižvelgdamas į bendrus Tarptautinės prekybos komiteto ir Vidaus rinkos ir vartotojų apsaugos komiteto svarstymus pagal Darbo tvarkos taisyklių 58 straipsnį,
 - atsižvelgdamas į Užsienio reikalų komiteto, Užimtumo ir socialinių reikalų komiteto, Vystymosi komiteto, Žuvininkystės komiteto ir Teisės reikalų komiteto nuomones,
 - atsižvelgdamas į Tarptautinės prekybos komiteto ir Vidaus rinkos ir vartotojų apsaugos komiteto pranešimą (A9-0306/2023),
1. priima per pirmąjį svarstymą toliau pateiktą poziciją;
 2. ragina Komisiją dar kartą perduoti klausimą svarstyti Parlamentui, jei ji savo pasiūlymą

¹ OL C 140, 2023 4 21, p. 75.

pakeičia nauju tekstu, jį keičia iš esmės arba ketina jį keisti iš esmės;

3. paveda Pirmininkei perduoti Parlamento poziciją Tarybai, Komisijai ir nacionaliniams parlamentams.

Europos Parlamento pozicija, priimta 2024 m. balandžio 23 d. per pirmąjį svarstymą, siekiant priimti Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2024/... dėl produktų, pagamintų naudojant priverčiamąjį darbą, uždraudimo Sąjungos rinkoje, *kuriuo iš dalies keičiama Direktyva (ES) 2019/1937*

(Tekstas svarbus EEE)

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 114 ir 207 straipsnius,

atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,

teisėkūros procedūra priimamo akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,

atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę¹,

laikydami įprastos teisėkūros procedūros²,

¹ OL C 140, 2023 4 21, p. 75.

² 2024 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento pozicija.

kadangi:

- (1) kaip pripažinta Tarptautinės darbo organizacijos (toliau – TDO) konvencijos Nr. 29 dėl priverstinio ar privalomojo darbo (toliau – TDO konvencija Nr. 29) 2014 m. protokolo preambulėje, priverstinis darbas yra sunkus žmogaus orumo ir pagrindinių žmogaus teisių pažeidimas, ***kuriuo prisidedama prie skurdo palaikymo ir kuris trukdo pasiekti tinkamo darbo visiems tikslą***. TDO paskelbė, kad visų formų priverstinio ar privalomojo darbo panaikinimas yra pagrindinių teisių principas. TDO pagrindinėmis TDO konvencijomis laiko TDO konvenciją Nr. 29, ***įskaitant*** Konvenciją Nr. 29 2014 m. ***papildantį*** protokolą ***ir*** TDO konvenciją Nr. 105 dėl priverstinio darbo panaikinimo (toliau – TDO konvencija Nr. 105) ***ir ji skelbia rekomendacijas, kaip užkirsti kelią priverstiniam darbui, jį panaikinti ir taikyti taisomuosius veiksmus, kaip antai Rekomendacija Nr. 203 dėl priverstinio darbo (papildomos priemonės). TDO parengė keletą rodiklių, pagal kuriuos nustatomi ir nurodomi priverstinio darbo atvejai, pvz., grasinimai ir faktinė fizinė ir seksualinė žala, piktnaudžiavimas pažeidžiamumu, piktnaudžiavimas darbo ir gyvenimo sąlygomis ir pernelyg didelis viršvalandžių skaičius, apgaulė, judėjimo apribojimas ar uždarymas darbo vietoje arba ribotoje teritorijoje, izoliacija, vergavimas už skolas, darbo užmokesčio mokėjimo atidėjimas ar pernelyg didelis darbo užmokesčio sumažinimas, pasų ir asmens tapatybės dokumentų užlaikymas arba grasinimas pranešti institucijoms, kai darbuotojas turi neteisėto imigranto statusą***.

Priverstinis darbas labai dažnai yra susijęs su skurdu ir diskriminacija. Darbdavių arba įdarbinimo agentų vykdomas manipuliavimas kreditais ir skolomis vis dar yra pagrindinis veiksnys, dėl kurio pažeidžiami darbuotojai patenka į priverčiamojo darbo spąstus. TDO priežiūros institucijų teigimu, kalinių darbas, įskaitant atvejus, kai jis atliekamas privačioms įmonėms, pats savaime nėra priverstinis darbas, jeigu jis atliekamas savanoriškai, kalinio naudai ir palyginamas su laisvų darbo santykių sąlygomis. Bendruomenės darbas, kaip alternatyva laisvės atėmimo bausmei, visada turėtų atitikti viešąjį interesą ir jokiais aplinkybėmis valstybės neturėtų piktnaudžiauti juo kaip priemone nuteistam asmeniui pažeminti ar to asmens orumui atimti. Tais atvejais, kai darbas ar tarnyba paskiriami išnaudojant darbuotojo pažeidžiamumą, grasinant skirti sankciją, tas grasinimas nebūtinai turi būti baudžiamosios sankcijos forma, bet gali būti skiriamas teisių ar išmokų praradimo forma;

- (2) priverčiamojo darbo naudojimas yra plačiai paplitęs pasaulyje. Apskaičiuota, kad 2021 m. priverčiamąjį darbą dirbo apie 27,6 mln. žmonių. Pažeidžiamoms ir marginalizuotoms visuomenės grupėms ypač gresia spaudimas atlikti priverčiamąjį darbą. *Tokioms grupės priklauso moterys, vaikai, etninės mažumos, asmenys su negalia, žemesnės kastos žmonės, čiabuviai ir gentimis gyvenančios tautos ir migrantai, visų pirma, dokumentų neturintys migrantai, kurie yra mažų garantijų situacijoje ir veikia neformalios ekonomikos sąlygomis.* Net jei valstybė neverčia žmonių dirbti, priverčiamasis darbas dažnai yra kai kurių ekonominės veiklos vykdytojų nepakankamai gero valdymo *ar jo nebuvimo* pasekmė *ir įrodymas, kad valstybė nesugeba užtikrinti socialinių ir darbo teisių, visų pirma pažeidžiamų ir marginalizuotų grupių atžvilgiu.* Priverčiamasis darbas taip pat gali būti institucijų tylaus sutikimo pasekmė. 86 % visų priverčiamojo darbo atvejų fiksuojama privačiajame sektoriuje, visų pirma dėl 17,3 mln. žmonių išnaudojimo priverčiamuoju darbu. Šiame reglamente nustatytos ekonominės veiklos vykdytojų pareigos turėtų būti nuspėjamos ir aiškios, kad būtų užtikrintas visapusiškas ir veiksmingas reikalavimų laikymasis ir prisidėta prie priverčiamojo darbo panaikinimo;

- (3) **visų formų** priverčiamojo darbo, **įskaitant valstybės taikomą priverčiamąjį darbą**, panaikinimas yra vienas iš Sąjungos prioritetų. Pagarba žmogaus orumui ir žmogaus teisių visuotinumai bei nedalomumas yra tvirtai įtvirtinti Europos Sąjungos sutarties (ES sutartis) 21 straipsnyje. **Sąjunga, siekdama įgyvendinti Jungtinių Tautų darnaus vystymosi tikslų 8.7 uždavinį, turėtų puoselėti ir propaguoti savo vertybes ir prisidėti prie žmogaus teisių, visų pirma, vaiko teisių, apsaugos.** Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos (Chartija) 5 straipsniu aiškiai draudžiama vergija, nelaisvė, priverčiamasis ir privalomasis darbas bei prekyba žmonėmis, o Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos 4 straipsnyje numatyta, kad niekas negali būti verčiamas dirbti priverčiamojo ar privalomojo darbo. Europos Žmogaus Teisių Teismas ne kartą aiškino Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos 4 straipsnį taip, kad pagal jį reikalaujama, jog valstybės narės nubaustų ir veiksmingai patrauktų baudžiamojon atsakomybėn už bet kokią veiksmą, kuriuo asmuo laikomas tame straipsnyje nurodytose situacijose. **Teisė naudotis veiksmingomis teisių gynimo priemonėmis pagrindinių teisių pažeidimų atvejais yra žmogaus teisė ir esminis veiksmingo patraukimo baudžiamojon atsakomybėn už nusikaltimus elementas. Galiojančiuose Sąjungos teisės aktuose, Jungtinių Tautų pagrindiniuose principuose dėl verslo ir žmogaus teisių, Europos Tarybos rekomendacijoje dėl žmogaus teisių ir verslo ir Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (toliau – EBPO) rekomendacijose, tokiose kaip rekomendacijose tarptautinėms įmonių grupėms dėl atsakingo verslo patvirtinama nukentėjusiųjų teisė į veiksmingą teisių gynimo priemonę su verslu susijusių žmogaus teisių pažeidimų ar piktnaudžiavimo, įskaitant priverčiamąjį darbą, atvejais;**

- (4) visos valstybės narės ratifikavo pagrindines TDO konvencijas priverčiamojamam darbu srityje, **t. y. TDO konvenciją Nr. 29 ir TDO konvenciją Nr. 105** ir TDO konvenciją Nr. 182 dėl nepriimtino vaikų darbo uždraudimo (TDO konvencija Nr. 182). Todėl jos yra teisiškai įpareigosios užkirsti kelią priverčiamam darbu naudojimui ir jį panaikinti, taip pat reguliariai teikti ataskaitas TDO;
- (5) savo politika ir teisėkūros iniciatyvomis Sąjunga siekia panaikinti priverčiamam darbu naudojamą **ir skatinti deramą darbą bei darbuotojų teises visame pasaulyje**. Sąjunga skatina išsamų patikrinimą pagal tarptautines gaires ir principus, kuriuos nustatė tarptautinės organizacijos, įskaitant TDO, EBPO ir Jungtines Tautas, siekdama užtikrinti, kad Sąjungoje įsisteigusių įmonių **tiesioginė** grandinėse priverčiamam darbu nebūtų;
- (6) Sąjungos prekybos politika remiama kova su priverčiamuoju darbu tiek vienašaliuose, tiek dvišaliuose prekybos santykiuose. Sąjungos prekybos susitarimų prekybos ir darnaus vystymosi skyriuose numatytas įsipareigojimas ratifikuoti ir veiksmingai įgyvendinti pagrindines TDO konvencijas, kurios apima TDO konvenciją Nr. 29 ir TDO konvenciją Nr. 105, **o nuostatose dėl prekybos ir lyčių lygybės nustatoma lyčių prizmė, kuri yra nepaprastai svarbi siekiant moterų ekonominio įgalėjimo ir kovoti su priverčiamuoju darbu, susijusiu su lytimi**. Be to, vienašalės **muštų tarifų** lengvatos pagal Sąjungos bendrąją lengvatų sistemą **gali** būti panaikintos dėl šiurkščių ir sistemingų TDO konvencijos Nr. 29 ir TDO konvencijos Nr. 105 pažeidimų;

- (7) *priverčiamasis darbas daro aiškų poveikį pažeidžiamoms ir marginalizuotoms grupėms, pvz., vaikams, moterims, migrantams, pabėgėliams ar čiabuviams, todėl siekiant veiksmingai kovoti su priverčiamuoju darbu, būtina laikytis sąveikinio ir lyčiai atžvalgaus požiūrio. Taigi numatoma, kad šiuo reglamentu bus prisidedama siekiant atitinkamų tarptautinių susitarimų ir konvencijų, pavyzdžiui, TDO konvencijos Nr. 182, Europos Tarybos konvencijos dėl smurto prieš moteris ir smurto šeimoje prevencijos ir kovos su juo, 1995 m. rugsėjo mėn. Pekino deklaracijos, Pasaulinio susitarimo dėl saugios, tvarkingos ir teisėtos migracijos, Ženevos konvencijos dėl pabėgėlių statuso, Jungtinių Tautų deklaracijos dėl čiabuvių tautų teisių ir TDO konvencijos Nr. 169 dėl čiabuvių ir gentimis gyvenančių tautų, tikslų;*

- (8) Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2011/36/ES³ suderinta prekybos žmonėmis, įskaitant priverčiamąjį darbą ar paslaugas, apibrėžtis ir nustatytos *taisyklės dėl* minimalių sankcijų. Visos taisyklės, nustatytos dėl draudimo pateikti ir tiekti Sąjungos rinkai vidaus rinkoje pagamintus ar importuotus produktus, pagamintus naudojant priverčiamąjį darbą (toliau – produktų, pagamintų naudojant priverčiamąjį darbą, draudimas), arba eksportuoti tokius produktus, ir pareiga užtikrinti, kad tokie produktai būtų atšaukti iš Sąjungos rinkos, neturėtų daryti poveikio tai direktyvai, visų pirma teisėsaugos ir teisminių institucijų kompetencijai tirti nusikalstamas veikas, susijusias su prekyba žmonėmis, įskaitant išnaudojimą darbe, ir vykdyti baudžiamąjį persekiojimą už jas;
- (9) **■** Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2017/821⁴ reikalaujama, kad naudingųjų iškasenų *ar metalų*, kuriems taikomas tas reglamentas, Sąjungos importuotojai vykdytų išsamaus patikrinimo pareigas, atitinkančias EBPO išsamaus patikrinimo rekomendacijų dėl atsakingo naudingųjų iškasenų iš konfliktinių ir didelės rizikos zonų tiekimo grandinių II priedą ir jame išdėstytas išsamaus patikrinimo rekomendacijas. ***Europos Parlamento ir Tarybos*** reglamente (ES) 2023/1542⁵ nustatytos ekonominės veiklos vykdytojų pareigos atlikti išsamų patikrinimą savo tiekimo grandinėse, be kita ko, atsižvelgiant į darbuotojų teises. ***Europos Parlamento ir Tarybos*** reglamentu (ES) 2023/1115⁶ reikalaujama atlikti išsamų tam tikrų su miškų naikinimu ir miškų alinimu siejamų biržos prekių ir produktų patikrinimą, įskaitant žmogaus teisių aspektą;

³ 2011 m. balandžio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2011/36/ES dėl prekybos žmonėmis prevencijos, kovos su ja ir aukų apsaugos, pakeičianti Tarybos pamatinį sprendimą 2002/629/TVR, (OL L 101, 2011 4 15, p. 1).

⁴ 2017 m. gegužės 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2017/821, kuriuo nustatomos alavo, tantalio, volframo, jų rūdų ir aukso iš konfliktinių ir didelės rizikos zonų Sąjungos importuotojų prievolės dėl išsamaus tiekimo grandinės patikrinimo (OL L 130, 2017 5 19, p. 1).

⁵ **2023 m. liepos 12 d.** Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2023/1542 dėl baterijų ir baterijų atliekų, kuriuo ***iš dalies keičiama*** Direktyva 2008/98/EB bei Reglamentas (ES) 2019/1020 ***ir panaikinama*** Direktyva 2006/66/EB (OL L 191, 2023 7 28, p. 1).

⁶ 2023 m. gegužės 31 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2023/1115 dėl tam tikrų su miškų naikinimu ir alinimu siejamų biržos prekių ir produktų tiekimo Sąjungos rinkai ir jų eksporto iš Sąjungos, kuriuo panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 995/2010 (OL L 150, 2023 6 9, p. 206).

- (10) Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2013/34/ES⁷ reikalaujama, kad valstybės narės užtikrintų, jog tam tikri ekonominės veiklos vykdytojai kasmet skelbtų nefinansines ataskaitas, kuriose praneštų apie savo veiklos poveikį aplinkos, socialiniams bei darbuotojų reikalams ir pagarbai žmogaus teisėms, įskaitant dėl priverčiamojo darbo ir kovos su korupcija bei kyšininkavimu aspektų. ■ Be to, *Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje (ES) 2022/2464*⁸ dėl įmonių informacijos apie tvarumą teikimo *tas reikalavimas buvo iš dalies pakeistas nustatant išsamius ataskaitų teikimo reikalavimus, taikomus* įmonėms, patenkančioms į tos direktyvos taikymo sritį, dėl pagarbos žmogaus teisėms, be kita ko, pasaulinėse tiekimo grandinėse. Įmonių atskleidžiama informacija apie žmogaus teises, kai taikoma, turėtų apimti informaciją apie priverčiamąjį darbą jų vertės grandinėse; ■
- (11) *Sąjunga, kaip Pasaulio prekybos organizacijos (PPO) narė, yra įsipareigojusi skatinti taisyklėmis pagrįstą, atvirą, daugiašalę prekybos sistemą. Visos Sąjungos taikomos priemonės, kuriomis daromas poveikis prekybai, turėtų atitikti PPO reikalavimus;*

⁷ 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2013/34/ES dėl tam tikrų rūšių įmonių metinių finansinių ataskaitų, konsoliduotųjų finansinių ataskaitų ir susijusių pranešimų, kuria iš dalies keičiama Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2006/43/EB ir panaikinamos Tarybos direktyvos 78/660/EEB ir 83/349/EEB (OL L 182, 2013 6 29, p. 19).

⁸ 2022 m. gruodžio 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2022/2464, kuria iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 537/2014, Direktyva 2004/109/EB, Direktyva 2006/43/EB ir Direktyva 2013/34/ES dėl įmonių informacijos apie tvarumą teikimo (OL L 322, 2022 12 16, p. 15).

- (12) 2021 m. liepos mėn. Komisija ir Europos išorės veiksmų tarnyba paskelbė ES įmonėms skirtas išsamaus patikrinimo gaires, kuriomis siekiama padėti imtis tinkamų priemonių priverčiamojo darbo rizikai jų veikloje ir tiekimo grandinėse mažinti;
- (13) kaip pripažįstama 2022 m. vasario 23 d. Komisijos komunikate dėl deramo darbo, visame pasaulyje siekiant visuotinės teisingos pertvarkos ir tvaraus ekonomikos atsigavimo, nepaisant dabartinės politikos ir teisės aktų sistemos, reikia imtis tolesnių veiksmų, kad būtų pasiekti tikslai iš Sąjungos rinkos pašalinti produktus, pagamintus naudojant priverčiamąjį darbą, ir taip toliau prisidėti prie kovos su priverčiamuoju darbu visame pasaulyje;
- (14) *pagrindiniams prioritetams, įtvirtintiems 2020–2024 m. ES žmogaus teisių ir demokratijos veiksmų plane, priskiriamas deramo darbo ir į žmogų orientuoto darbo ateityje skatinimas, užtikrinant pagarbą pagrindiniams principams ir žmogaus teisėms, socialinio dialogo skatinimas, taip pat atitinkamų TDO konvencijų ir protokolų ratifikavimas bei veiksmingas įgyvendinimas, atsakingo valdymo pasaulinėse tiekimo grandinėse stiprinimas ir galimybės naudotis socialine apsauga;*

- (15) 2022 m. birželio 9 d. rezoliucijoje dėl naujos prekybos priemonės, kuria siekiama uždrausti produktus, pagamintus naudojant priverstinį darbą⁹, 2020 m. gruodžio 17 d. rezoliucijoje dėl priverstinio darbo ir uigūrų padėties Sindziango uigūrų autonominiame regione¹⁰ ir 2021 m. gruodžio 16 d. rezoliucijoje dėl priverčiamajo darbo bendrovės „Linglong“ fabrike ir aplinkos apsaugos protestų Serbijoje¹¹ Europos Parlamentas griežtai pasmerkė priverčiamąjį darbą ir paragino uždrausti produktus, pagamintus naudojant priverčiamąjį darbą. Todėl tai, kad produktai, pagaminti naudojant priverčiamąjį darbą, galėtų būti tiekami Sąjungos rinkai arba eksportuojami į trečiąsias valstybes be veiksmingo tokių produktų uždraudimo arba atšaukimo mechanizmo yra visuomenės dorovės rūpestis;
- (16) siekiant baigti kurti priverčiamajam darbui taikomą Sąjungos teisės aktų ir politikos sistemą, turėtų būti uždrausta pateikti ir tiekti Sąjungos rinkai produktus, pagamintus naudojant priverčiamąjį darbą, arba eksportuoti vidaus rinkoje pagamintus arba importuotus produktus, pagamintus naudojant priverčiamąjį darbą, ir turėtų būti užtikrinta, kad tie produktai būtų atšaukti iš Sąjungos rinkos;
- (17) šiuo metu nėra Sąjungos teisės aktų, kuriais valstybių narių institucijoms būtų suteikti įgaliojimai tiesiogiai sulaikyti, konfiskuoti arba nurodyti atšaukti produktą remiantis išvada, kad jis visiškai ar iš dalies buvo pagamintas naudojant priverčiamąjį darbą;

⁹ OL C 493, 2022 12 27, p. 132.

¹⁰ OL C 445, 2021 10 29, p. 114.

¹¹ OL C 251, 2022 6 30, p. 124.

- (18) siekiant užtikrinti šio reglamento veiksmingumą, produktų, pagamintų naudojant priverčiamąjį darbą, draudimas turėtų būti taikomas tiems produktams, kuriems bet kuriuo jų gamybos, gavimo ar išgavimo etapu, įskaitant su tokiais produktais susijusį apdorojimą ar perdirbimą, buvo naudojamas priverčiamasis darbas. Produktų, pagamintų naudojant priverčiamąjį darbą, draudimas turėtų būti taikomas visiems bet kokios rūšies produktams, įskaitant jų sudedamąsias dalis, ir turėtų būti taikomas produktams, neatsižvelgiant į sektorių, kilmę, nepriklausomai nuo to, ar jie yra pagaminti vietoje, ar importuojami, pateikiami ar tiekami Sąjungos rinkai ar eksportuojami. ***Šis reglamentas netaikomas transporto paslaugų teikimui;***

- (19) produktų, pagamintų naudojant priverčiamąjį darbą, draudimu turėtų būti prisidedama prie tarptautinių pastangų panaikinti priverčiamąjį darbą. Todėl priverčiamojo darbo apibrėžtis turėtų būti suderinta su TDO konvencijoje Nr. 29 įtvirtinta apibrėžtimi, ***pagal kurią priverstinis ar privalomasis darbas yra bet koks darbas ar tarnyba, kurių buvo išreikalauta prievarta, grasinant nuobauda ir kurių asmuo nesutiko atlikti sava valia, išskyrus bet kokį darbą ar tarnybą, reikalaujamus pagal privalomosios karinės tarnybos įstatymus vien tik kariniams tikslams; bet kokį darbą ar tarnybą, tiesiogiai susijusį su visiškai savarankiškos valstybės pilietinių pareigų vykdymu; bet kokį darbą ar tarnybą, kurie būtų išreikalauti iš asmenų kaip nuteisimo pasekmė, jeigu tas darbas ar tarnyba atliekami prižiūrint ir kontroliuojant valdžios institucijai ir jeigu asmens nepasamdė ar neįdarbino privatūs asmenys, kompanijos ar asociacijos; bet kokį darbą ar tarnybą, išreikalautus ypatingais atvejais: karo ar stichinės nelaimės grėsmės atveju, t. y. kilus gaisrui, potvyniui, badui, žemės drebėjimui, smarkiai epidemijai ar epizootinėms ligoms, užpuolus laukiniams gyvuliams, vabzdžiams ar daržovių kenkėjams, taip pat bet kokiomis kitomis aplinkybėmis, sukeliančiomis pavojų visų ar dalies gyventojų egzistencijai ar jų gerove; ir nedidelės visuomeninės paslaugos, kurias bendruomenės nariai atlieka savo bendruomenės labui, todėl jos gali būti laikomos normaliomis pilietinėmis pareigomis, privalomomis bendruomenės nariams, su sąlyga, kad bendruomenės nariai ar tiesioginiai jų atstovai turi teisę konsultuotis dėl tokių paslaugų reikalingumo;***

- (20) *remiantis priverstinio darbo apibrėžtimi, pateikta TDO konvencijoje Nr. 29 ir vartojama šiame reglamente, TDO priverstinio darbo rodikliai ir TDO gairės „Sunku nustatyti, dar sunkiau apskaičiuoti“ (angl. „Hard to see, harder to count“) nustato bendriausius požymius, kurie nurodo galimą priverstinio darbo atvejį, ir į juos turėtų būti atsižvelgta įgyvendinant šį reglamentą. Tačiau tų rodiklių gali nepakakti nustatant valstybės institucijų taikomą priverčiamąjį darbą, kuris yra pagrįstas sistetine ir visuotine prievartos politika, kuriai reikia parengti papildomus specialius rodiklius;*
- (21) *valstybės institucijų taikomo priverčiamojo darbo apibrėžtis turėtų būti suderinta su TDO konvencija Nr. 105, pagal kurią konkrečiai draudžiama naudoti priverstinį į ar privalomąjį darbą kaip politinės prievartos ar auklėjimo priemonę arba kaip bausmę už politinių pažiūrų ar pažiūrų, kurios ideologiškai yra priešingos įsitvirtinusiai politinei, socialinei ar ekonominei sistemai, reiškimą. Ja taip pat draudžiama taikyti priverčiamąjį darbą kaip metodą, kuriuo jis mobilizuojamas ir naudojamas ekonominio vystymosi tikslais, kaip darbo drausmės priemonę, bausmę už dalyvavimą streikuose arba rasinės, socialinės, nacionalinės ar religinės diskriminacijos priemonę;*

- (22) *nuotolinė prekyba, įskaitant pardavimą internetu, taip pat turėtų būti įtraukta į šio reglamento taikymo sritį. Tuo atveju, kai produktas siūlomas pirkti internetu ar kitomis nuotolinės prekybos priemonėmis, produktas turėtų būti laikomas tiekiamu rinkai, jei pasiūlymas pirkti skirtas galutiniams naudotojams Sąjungoje. Laikantis taikomos Sąjungos teisės dėl tarptautinės privatinės teisės, siekiant nustatyti, ar pasiūlymas yra skirtas galutiniams naudotojams Sąjungoje, turėtų būti atliekama kiekvieno konkretaus atvejo analizė. Pasiūlymas pirkti turėtų būti laikomas skirtu galutiniams naudotojams Sąjungoje, jei atitinkamas ekonominės veiklos vykdytojas bet kokiomis priemonėmis nukreipia savo veiklą į valstybę narę. Atliekant kiekvieno konkretaus atvejo analizę, šiuo atžvilgiu turėtų būti atsižvelgta į svarbius veiksnius, pavyzdžiui, geografines vietas, į kurias gali būti siunčiamas produktas, kalbas, kuriomis galima naudotis ir kurios naudojamos teikiant pasiūlymą ar užsakymą, mokėjimo būdus, valstybės narės naudojamą valiutą arba vienoje iš valstybių narių įregistruotą domeno vardą. Nuotolinės prekybos atveju nepakanka vien to, kad ekonominės veiklos vykdytojų sąsaja ar elektroninių prekyviečių paslaugų teikėjų sąsaja yra prieinama valstybėje narėje, kurioje galutiniai naudotojai yra įsisteigę arba kurioje yra jų gyvenamoji vieta. Tai, kad produktai, siūlomi pirkti internetu arba kitomis nuotolinės prekybos priemonėmis, laikomi tiekiamais Sąjungos rinkai, jei pasiūlymas pirkti skirtas galutiniams naudotojams Sąjungoje, leidžia kompetentingoms institucijoms pagal šį reglamentą patikrinti tokius produktus ir imtis su jais susijusių būtinų veiksmų, net jei siūlymo pirkti internetu arba kitomis nuotolinės prekybos priemonėmis metu jie dar nėra faktiškai pateikti rinkai. Tokie produktai turi atitikti atitinkamus galiojančius Sąjungos teisės aktus tuo metu, kai jie faktiškai pateikiami Sąjungos rinkai, o į Sąjungą patenkančių produktų atveju – kai jiems pritaikoma išleidimo į laisvą apyvartą muitinės procedūra. Tai, kad gaminyje, siūlomas pirkti internetu arba kitomis nuotolinės prekybos priemonėmis, yra laikomas tiekiamu rinkai, jei pasiūlymas pirkti skirtas galutiniams naudotojams Sąjungoje, neturi daryti poveikio į Sąjungos rinką patenkančių arba iš jos išvežamų produktų taisyklėms;*

- (23) *produktų pardavimui vis dažniau naudojamos tarpininkavimo paslaugos, visų pirma elektroninės prekyvietės. Šiuo atžvilgiu visa informacija, susijusi su produktų, pagamintų naudojant priverčiamąjį darbą, pardavimu, turėtų būti laikoma neteisėtu turiniu, kaip tai suprantama Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2022/2065¹² 3 straipsnio h punkte, ir jai turėtų būti taikomos tame reglamente nustatytos pareigos ir priemonės;*
- (24) *Komisija ir valstybių narių kompetentingos institucijos turėtų nustatyti produktų, pagamintų naudojant priverčiamąjį darbą, draudimo pažeidimus. Skirdamos kompetentingas institucijas valstybės narės turėtų užtikrinti, kad tos institucijos turėtų pakankamai žmogiškųjų ir finansinių išteklių ir kad jų darbuotojai turėtų reikiamų gebėjimų ir žinių, visų pirma susijusių su žmogaus teisėmis, darbuotojų teisėmis, lyčių lygybe, tiekimo grandinės valdymu ir išsamaus patikrinimo procesais. Kompetentingos institucijos turėtų glaudžiai koordinuoti veiksmus su nacionalinėmis darbo inspekcijomis ir teisminėmis bei teisėsaugos institucijomis, įskaitant tas, kurios atsakingos už kovą su prekyba žmonėmis, siekiant nepakenkti tokių institucijų atliekamiems tyrimams;*

¹² 2022 m. spalio 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2022/2065 dėl bendrosios skaitmeninių paslaugų rinkos, kuriuo iš dalies keičiama Direktyva 2000/31/EB (Skaitmeninių paslaugų aktas) (OL L 277, 2022 10 27, p. 1).

- (25) *siekdama užtikrinti veiksmingą savo užduočių pagal šį reglamentą vykdymą, visų pirma, kiek tai susiję su tyrimų vykdymu, Komisija turėtų turėti galimybę prašyti pagalbos iš kitų Sąjungos įstaigų, organų ar agentūrų, turinčių atitinkamus įgaliojimus. Tos užduotys galėtų apimti: pateiktos informacijos tvarkymą, paramą paskirstant tyrimus, pradinių tyrimų ir tyrimų vykdymą, palankesnių sąlygų bendradarbiavimui su valstybių narių institucijomis ir jų tarpusavio bendradarbiavimui sudarymą, palankesnių sąlygų tarptautiniam bendradarbiavimui sudarymą, paramos priemonių kūrimo rėmimą ir, prireikus, maitinės vykdomo įgyvendinimo rėmimą, taip pat paramą Komisijai rengiant sprendimus uždrausti produktus, pagamintus naudojant priverčiamąjį darbą. Tai nedaro poveikio Komisijos, kaip pagrindinės kompetentingos institucijos, užduočiai tam tikrais atvejais priimti sprendimus uždrausti pateikti produktus, pagamintus naudojant priverčiamąjį darbą, rinkai. Komisija, kaip pagrindinė kompetentinga institucija, savo įgaliojimais turėtų naudotis nešališkai, skaidriai ir tinkamai laikydamasi pareigos saugoti profesinę paslaptį ir ji turėtų turėti reikiamų ekspertinių žinių. Komisija turėtų turėti priemonių būtiesiems darbuotojams ir susijusioms išlaidoms finansuoti, kad galėtų vykdyti jai pagal šį reglamentą pavestas užduotis, ir kaupti reikiamas ekspertines žinias;*

- (26) *kompetentingos institucijos ir Komisija, įgyvendindamos šį reglamentą, turėtų vadovautis proporcingumo principu. Kompetentingos institucijos ir Komisija visų pirma turėtų užtikrinti, kad visos per pradinę tyrimo stadiją ir per tyrimą taikytos priemonės bei vykdyti veiksmai, nurodyti sprendime, būtų tinkami ir būtini norimam tikslui pasiekti ir neužkrautų ekonominės veiklos vykdytojams pernelyg didelės naštos;*
- (27) siekiant užtikrinti **Komisijos ir** pagal šį reglamentą paskirtų nacionalinių kompetentingų institucijų ir pagal Sąjungos ir nacionalinę teisę paskirtų institucijų bendradarbiavimą ir jų veiksmų bei sprendimų nuoseklumą, prireikus, Komisija ir pagal šį reglamentą paskirtos kompetentingos institucijos turėtų prašyti kitų atitinkamų institucijų pateikti informaciją apie tai, ar vertinamam ekonominės veiklos vykdytojui taikomas išsamus patikrinimas, susijęs su priverčiamuoju darbu, ir ar jis atliekamas pagal taikytinus Sąjungos ar nacionalinės teisės aktus, kuriais nustatomi išsamaus patikrinimo ir skaidrumo reikalavimai, susiję su priverčiamuoju darbu. ***Prašydamos ekonominės veiklos vykdytojų pateikti informaciją, kompetentingos institucijos turėtų, jei tik įmanoma, vadovautis Komisijos vienkartinio duomenų pateikimo principu, pasitelkdamos sustiprintą institucijų, dalyvaujančių prižiūrint produktų reglamentavimą, bendradarbiavimą ir dialogą. Tais pačiais tikslais ir, kai tinkama, pagal šį reglamentą paskirtos kompetentingos institucijos turėtų informuoti kitas atitinkamas institucijas, pavyzdžiui, rinkos priežiūros institucijas, apie savo veiksmus ir sprendimus;***

- (28) vienodą produktą, pagamintą naudojant priverčiamąjį darbą, patenkančių į Sąjungos rinką arba iš jos išvežamų, draudimo vykdymą galima užtikrinti tik sistemingai keičiantis informacija ir bendradarbiaujant kompetentingoms institucijoms, muitinei ir Komisijai.
Tokį keitimąsi informacija ir bendradarbiavimą turėtų remti Komisija;
- (29) struktūrizuota forma rinkdamos, tvarkydamos ir saugodamos informaciją, susijusią su ***tyrimais, sprendimų priėmimo procesu ir*** produktą, pagamintą naudojant priverčiamąjį darbą, draudimo vykdymo užtikrinimu, kompetentingos institucijos turėtų naudotis Rinkos priežiūros informacine ir komunikacijos sistema, nurodyta Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2019/1020¹³ 34 straipsnyje, vadovaujantis įgyvendinimo aktu, kurį priimti Komisijai turėtų būti suteikti įgaliojimai pagal šį reglamentą (toliau – ICSMS). Komisijai, kompetentingoms institucijoms ir muitinei turėtų būti suteikta prieiga prie tos sistemos, kad jos galėtų vykdyti savo atitinkamas pareigas pagal šį reglamentą. Siekdamos komunikuoti su ***kitomis savo valstybės narės institucijomis, kompetentingos institucijos taip pat gali naudotis kitomis esamomis komunikacijos sistemomis, jei tai nedaro poveikio pareigai naudoti ICSMS šio reglamento įgyvendinimo užtikrinimo tikslais;***

¹³ 2019 m. birželio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2019/1020 dėl rinkos priežiūros ir gaminių atitikties, kuriuo iš dalies keičiama Direktyva 2004/42/EB ir reglamentai (EB) Nr. 765/2008 ir (ES) Nr. 305/2011 (OL L 169, 2019 6 25, p. 1).

(30) siekiant optimizuoti ir palengvinti produktų, patenkančių į Sąjungos rinką arba išvežamų iš jos, kontrolės procesą, būtina sudaryti sąlygas automatiniam duomenų perdavimui tarp ICSMS ir muitinės sistemų. Atsižvelgiant į jų atitinkamus tikslus, reikėtų atskirti tris skirtingus duomenų perdavimo atvejus. Pirma, sprendimai, kuriais nustatomas produktų, pagamintų naudojant priverčiamąjį darbą, draudimo pažeidimas, iš ICSMS turėtų būti perduodami Komisijos įgyvendinimo reglamento (ES) 2015/2447¹⁴ 36 straipsnyje nurodytai elektroninei muitinės rizikos valdymo sistemai, nedarant poveikio jokiai būsimai muitinės rizikos valdymo aplinkos raidai, kad muitinė galėtų identifikuoti produktus, kurie gali atitikti tokį sprendimą. Tokiam pirmajam perdavimui turėtų būti naudojamos turimos muitinės aplinkos sąsajos. Antra, muitinei identifikavus tokį produktą, reikės tvarkyti bylas, kad, *inter alia*, būtų galima perduoti pranešimą apie sustabdymą, kompetentingų institucijų išvadas ir veiksmų, kurių ėmėsi muitinė, rezultatus. ES muitinės vieno langelio aplinka turėtų leisti atlikti antrąjį duomenų perdavimą tarp ICSMS ir nacionalinių muitinių sistemų. Trečia, muitinės sistemose yra informacijos apie į Sąjungos rinką patenkančius ir iš jos išvežamus produktus, kuri būtų svarbi kompetentingoms institucijoms, kad jos galėtų vykdyti savo pareigas, tačiau yra joms neprieinama. Todėl atitinkama informacija turėtų būti gaunama ir perduodama ICSMS. Trys duomenų perdavimai turėtų būti labai automatizuoti ir lengvai naudojami, kad būtų sumažinta bet kokia papildoma našta muitinėms. Komisijai turėtų būti suteikti įgaliojimai, bendradarbiaujant su muitinėmis ir kompetentingomis institucijomis, priimti įgyvendinimo aktus, būtinus siekiant nustatyti procedūrinės taisyklės, praktinę tvarką ir duomenų elementus, kurie turi būti perduodami tarp ICSMS ir muitinės sistemų, ir visus kitus papildomus reikalavimus;

¹⁴ 2015 m. lapkričio 24 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) 2015/2447, kuriuo nustatomos išsamios tam tikrų Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 952/2013, kuriuo nustatomas Sąjungos muitinės kodeksas, nuostatų įgyvendinimo taisyklės (OL L 343, 2015 12 29, p. 558).

- (31) *Komisija turėtų sukurti orientacinę ir nebaigtinę priverčiamojo darbo rizikos duomenų bazę, kuria būtų remiamas kompetentingų institucijų darbas vertinant galimus produktų, pagamintų naudojant priverčiamąjį darbą, draudimo pažeidimus ir padedama ekonominės veiklos vykdytojams nustatyti galimą priverčiamojo darbo riziką savo tiekimo grandinėse. Siekdama sukurti duomenų bazę Komisija turėtų turėti galimybę pasinaudoti išorės ekspertinėmis žiniomis. Duomenų bazėje turėtų būti nustatyta priverčiamojo darbo rizika konkrečiose geografinėse vietovėse arba konkrečių produktų ar produktų grupių atžvilgiu, ypač daug dėmesio skiriant plačiai paplitusiai ir didelei priverčiamojo darbo rizikai, remiantis patikima ir patikrinama tarptautinių institucijų, pavyzdžiui, TDO ir JT, ir mokslinių tyrimų ar akademinų institucijų pateikta informacija. Ta duomenų bazė turėtų būti viešai prieinama per bendrąjį portalą priverčiamojo darbo klausimais. Tais atvejais, kai yra patikimų ir patikrinamų įrodymų, kad produktai, pagaminti konkrečiuose ekonomikos sektoriuose, esančiuose konkrečiose geografinėse vietovėse, kelia didelę riziką, kad jie pagaminti naudojant valstybės institucijų taikomą priverčiamąjį darbą, tie sektoriai tose vietovėse turėtų būti nurodyti pagal šį reglamentą sukurtoje duomenų bazėje;*
- (32) labai mažos, mažosios ir vidutinės įmonės (toliau – MVI) gali turėti ribotus išteklius ir galimybes užtikrinti, kad jų Sąjungos rinkai pateikiami arba tiekiami produktai pagaminti nenaudojant priverčiamojo darbo. Todėl Komisija turėtų paskelbti išsamaus patikrinimo, susijusio su priverčiamuoju darbu, gaires, kuriose taip pat turėtų būti atsižvelgiama į ekonominės veiklos vykdytojų dydį ir ekonominius išteklius. Be to, Komisija turėtų paskelbti priverčiamojo darbo rizikos rodiklių **■** gaires, *įskaitant informaciją, kaip juos nustatyti, o tai turėtų būti grindžiama nepriklausoma ir patikrinama informacija, be kita ko, tarptautinių organizacijų, visų pirma TDO, ataskaitomis;*

- (33) *Komisija turėtų užkirsti kelią tam, kad MVĮ būtų sukurta nereikalinga administracinė našta. Be to, Komisija turėtų parengti papildomas priemones, skirtas ekonominės veiklos vykdytojų ir jų verslo partnerių toje pačioje tiekimo grandinėje, visų pirma MVĮ, pastangoms remti. Šio reglamento tikslais valstybės narės turėtų paskirti MVĮ kontaktinius punktus, kurie gali būti esamos verslo ir žmogaus teisių pagalbos tarnybos arba išsamaus patikrinimo kontaktiniai punktai. MVĮ turėtų turėti galimybę susisiekti su valstybės narės, kurioje jos yra įsisteigusios, kompetentinga institucija, naudodamosi bendrajame portale priverčiamojo darbo klausimais pateikta informacija. Visų pirma, jos turėtų galėti susisiekti su kompetentinga institucija, kad ji padėtų joms tyrimo metu. MVĮ taip pat turėtų būti internete aiškiai ir suprantamai pateikta pakankamai pagalbos išteklių;*
- (34) *Komisija taip pat turėtų paskelbti gaires, kaip užmegzti dialogą su kompetentingomis institucijomis, kad padėtų ekonominės veiklos vykdytojams, ypač MVĮ, ir kitiems suinteresuotiesiems subjektams laikytis produktų, pagamintų naudojant priverčiamąjį darbą, draudimo reikalavimų. Be to, Komisija turėtų paskelbti gaires, kurios padėtų bet kuriam asmeniui ar asociacijai pateikti informaciją;*
- (35) *atsižvelgdama į Sąjungos teisės aktų, reglamentuojančių priverčiamojo darbo klausimus, įvairovę, Komisija turėtų pateikti gairių ekonominės veiklos vykdytojams, visų pirma MVĮ, kaip taikyti įvairias pareigas, kylančias iš Sąjungos teisės;*

- (36) Komisija turėtų paskelbti gaires, kad ekonominės veiklos vykdytojams ir kompetentingoms institucijoms būtų lengviau įgyvendinti *šį reglamentą. Į ekonominės veiklos vykdytojams skirtas gaires* turėtų būti įtrauktos gairės dėl išsamaus patikrinimo, susijusio su priverčiamuoju darbu, *be kita ko, atliekamo įvairių rūšių tiekėjų ir veiklos sektorių atžvilgiu, dėl priverčiamojo darbo panaikinimo ir atitaisymo geriausios praktikos ir dėl atsakingo pasitraukimo. Atitaisymas suprantamas kaip paveikto asmens ar asmenų arba bendruomenių būklės atkūrimas, kad ji būtų lygiavertė arba kuo artimesnė būklei, kuri būtų buvusi, jei nebūtų buvęs taikomas priverčiamasis darbas; šis atitaisymas turi būti proporcingas įmonės dalyvavimui taikant priverčiamąjį darbą, įskaitant finansinę ar nefinansinę kompensaciją, kurią įmonė suteikia priverčiamojo darbo paveiktam asmeniui ar asmenims, ir, kai taikytina, valdžios institucijų patirtų išlaidų, susijusių su būtinomis taisomosiomis priemonėmis, kompensavimą. Kompetentingoms institucijoms skirtose gairėse daugiausia dėmesio turėtų būti skiriama informacijai, kuri svarbi siekiant praktinio šio reglamento įgyvendinimo.* Gairės dėl išsamaus patikrinimo, susijusio su priverčiamuoju darbu, turėtų būti grindžiamos 2021 m. liepos mėn. Komisijos ir Europos išorės veiksmų tarnybos paskelbtomis Sąjungos įmonėms skirtomis Gairėmis dėl išsamaus patikrinimo, siekiant mažinti priverčiamojo darbo riziką jų veikloje ir tiekimo grandinėse. Gairės turėtų derėti su kitomis Komisijos gairėmis šiuo klausimu ir atitinkamomis tarptautinių organizacijų gairėmis. *Gairės turėtų būti rengiamos konsultuojantis su atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais ir grindžiamos atitinkamų valstybių narių institucijų patirtimi ir geriausia praktika.* Nustatant rizikos rodiklius turėtų būti atsižvelgta į tarptautinių organizacijų, visų pirma TDO, ataskaitas, taip pat į kitus nepriklausomus ir patikrinamus informacijos šaltinius;

- (37) atsižvelgiant į tai, kad priverčiamasis darbas yra pasaulinė problema, ir į pasaulinių *tiesimo* grandinių tarpusavio sąsajas, būtina skatinti tarptautinį bendradarbiavimą kovojant su priverčiamuoju darbu, o tai savo ruožtu taip pat padidintų *šio reglamento* įgyvendinimo veiksmingumą. Komisija turėtų, *prireikus*, bendradarbiauti su trečiųjų valstybių institucijomis, *tarptautinėmis organizacijomis ir kitais atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais* ir keistis informacija su *jais*, kad *šis reglamentas* būtų įgyvendinamas veiksmingiau. Tarptautinis bendradarbiavimas trečiųjų valstybių, *įskaitant valstybes, kuriose taikomi panašūs teisės aktai*, institucijomis turėtų vykti struktūriškai, kaip esamų dialogo *su tomis* valstybėmis struktūrų dalis, arba, *prireikus*, bus kuriamos specialios dialogų struktūros *ad hoc* pagrindu. *Šis bendradarbiavimas turėtų suteikti galimybę apimti keitimąsi informacija apie priverčiamąjo darbo riziką, pavyzdžiui, identifikuotą duomenų bazėje, ir apie sprendimus uždrausti produktus, tačiau neturėtų apimti informacijos apie vykdomus tyrimus. Sąjungos delegacijos gali padėti skleisti informaciją apie šį reglamentą ir sudaryti palankesnes sąlygas atitinkamiems suinteresuotiesiems subjektams teikti informaciją apie priverčiamąjo darbo riziką. Tarptautinis bendradarbiavimas taip pat gali apimti bendradarbiavimo iniciatyvų ir papildomų priemonių plėtojimą, siekiant remti atitinkamų suinteresuotųjų subjektų pastangas pašalinti priverčiamąjį darbą iš pasaulinių tiesimo grandinių, taip pat palankios aplinkos žmogaus teisėms propaguoti ir apsaugoti trečiosiose valstybėse kūrimą;*

- (38) bet kuriam fiziniam ar juridiniam asmeniui arba bet kuriai asociacijai, neturinčiai juridinio asmens statuso, turėtų būti leidžiama pateikti informaciją kompetentingoms institucijoms, jei jie mano, kad produktai, pagaminti naudojant priverčiamąjį darbą, yra pateikiami ir tiekiami Sąjungos rinkai, ir jie turėtų būti informuoti apie jų pateiktos informacijos vertinimo rezultatus. *Informacija apie tariamus pažeidimus turėtų būti teikiama naudojantis Komisijos sukurtu Bendru informacijos teikimo punktu, prieinamu bendrajame portale priverčiamojo darbo klausimais. Siekdama užtikrinti, kad informaciją būtų lengva teikti ir kad teikiama informacija būtų standartizuota, Komisija turėtų paskelbti Bendro informacijos teikimo punkto naudojimo gaires ir turėtų galėti priimti įgyvendinimo aktus, kuriais būtų nustatytos informacijos pateikimo procedūrinės taisyklės, šablonai ir išsami tvarka. Akivaizdžiai neišsami, nepagrįsta arba nesąžiningai pateikta informacija turėtų būti atmesta. Turėtų būti nustatytos tinkamos priemonės, kad būtų užtikrinta bet kurio asmens, susijusio su informacijos teikimu ar pateikta informacija, apsauga, įskaitant apsaugą nuo atsakomųjų veiksmų;*
- (39) *pranešėjai gali padėti suteikti naujos informacijos kompetentingoms institucijoms, kuri padėtų joms nustatyti šio reglamento pažeidimus ir sudarytų sąlygas imtis veiksmų. Siekiant užtikrinti, kad būtų nustatyta tinkama tvarka, jog pranešėjai galėtų įspėti kompetentingas institucijas apie esamus arba galimus šio reglamento pažeidimus ir būtų apsaugoti nuo atsakomųjų veiksmų, šiame reglamente turėtų būti nustatyta, kad pranešimams apie šio reglamento pažeidimus ir asmenų, pranešančių apie tokius pažeidimus, apsaugai taikoma Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2019/1937¹⁵, jei jie patenka į subjektinę tos direktyvos taikymo sritį;*

¹⁵ 2019 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2019/1937 dėl asmenų, pranešančių apie Sąjungos teisės pažeidimus, apsaugos (OL L 305, 2019 11 26, p. 17).

- (40) *siekiant padidinti teisinį tikrumą, Direktyvos (ES) 2019/1937 taikymas pagal šį reglamentą pranešimams apie šio reglamento pažeidimus ir apie tokius pažeidimus pranešančių asmenų apsaugai turėtų būti atspindėtas toje direktyvoje. Todėl Direktyvos (ES) 2019/1937 priedas turėtų būti atitinkamai iš dalies pakeistas. Valstybės narės turi užtikrinti, kad, nuo šio reglamento taikymo pradžios dienos, dalinis pakeitimas būtų atspindėtas jų perkėlimo į nacionalinę teisę priemonėse, patvirtintose pagal tą direktyvą. Vis dėlto, nacionalinių perkėlimo į nacionalinę teisę priemonių patvirtinimas nėra tos direktyvos taikymo pranešimams apie šio reglamento pažeidimus ar apie tokius pažeidimus pranešančių asmenų apsaugai sąlyga;*
- (41) *siekdama užtikrinti nesudėtingą prieigą prie atitinkamos informacijos, susijusios su šiuo reglamentu, Komisija turėtų sukurti bendrą Sąjungos lygmens interneto portalą, kuris būtų prieinamas visuomenei visomis Sąjungos institucijų oficialiosiomis kalbomis;*

- (42) nustatydamos galimus produktų, pagamintų naudojant priverčiamąjį darbą, draudimo pažeidimus, **Komisija arba** kompetentingos institucijos turėtų laikytis rizika grindžiamo požiūrio ir įvertinti visą turimą informaciją. **Komisija ir kompetentingos institucijos, siekdamos įgyvendinti rizika grindžiamą požiūrį nustatant jų tyrimų prioritetus, turėtų atsižvelgti į produkto dalies, kuri, kaip įtariama, buvo pagaminta naudojant priverčiamąjį darbą, dydį galutiniam produkte, atitinkamų produktų kiekį ir apimtį, įtariamo priverčiamojo darbo mastą ir sunkumą, įskaitant tai, ar problema galėtų būti valstybės institucijų taikomas priverčiamasis darbas. Komisija ir kompetentingos institucijos taip pat turėtų atsižvelgti į ekonominės veiklos vykdytojų dydį ir ekonominius išteklius bei tiekimo grandinės sudėtingumą ir, kiek įmanoma, sutelkti dėmesį į ekonominės veiklos vykdytojus ir, kai aktualu, produktų tiekėjus, kurie yra arčiau priverčiamojo darbo rizikos ir turi didžiausią įtaką siekiant užkirsti kelią priverčiamojo darbo naudojimui, jį sumažinti ir panaikinti;**

- (43) *prieš inicijuodama tyrimą, pagrindinė kompetentinga institucija turėtų galėti prašyti informacijos iš vertinamų ekonominės veiklos vykdytojų ir iš kitų atitinkamų suinteresuotųjų subjektų, įskaitant asmenis ar asociacijas, kurie kompetentingoms institucijoms pateikė atitinkamą informaciją. Pagrindinė kompetentinga institucija turėtų galėti pasirinkti neprašyti ekonominės veiklos vykdytojų pateikti papildomos informacijos, jei ji mano, kad dėl to tie ekonominės veiklos vykdytojai galėtų mėginti nuslėpti priverčiamąjį darbą ir taip pakenkti tyrimui. Pagrindinė kompetentinga institucija turėtų inicijuoti tyrimą, jei, remdamasi visos turimos informacijos vertinimu arba remdamasi kitais turimais faktais, jei nebuvo įmanoma surinkti informacijos ir įrodymų pradinio tyrimų etapu, nustato, kad yra pagrįstas susirūpinimas, jog pažeistas produktų, pagamintų naudojant priverčiamąjį darbą, draudimas;*

I

- (44) siekdamos padidinti produktų, pagamintų naudojant priverčiamąjį darbą, draudimo veiksmingumą, kompetentingos institucijos, *atsižvelgdamos į, inter alia, proceso sudėtingumą ir susijusių suinteresuotųjų subjektų skaičių*, ekonominės veiklos vykdytojams turėtų suteikti pakankamai laiko priverčiamojo darbo rizikai nustatyti, sumažinti, užkirsti jai kelią ir ją panaikinti;

- (45) prieš inicijuodama tyrimą, pagrindinė kompetentinga institucija turėtų paprašyti vertinamų ekonominės veiklos vykdytojų pateikti informaciją apie veiksmus, kurių imtasi siekiant sumažinti priverčiamojo darbo riziką jų veikloje ir *tiekimo* grandinėse, užkirsti jai kelią, ją panaikinti *arba atitaisyti priverčiamojo darbo atvejus*, kiek tai susiję su vertinamais produktais. Pagal atitinkamą Sąjungos teisę ir tarptautinius standartus atliekamas tinkamas išsamus patikrinimas, susijęs su priverčiamuoju darbu, turėtų *prisidėti padedant* ekonominės veiklos vykdytojui patirti mažesnę priverčiamojo darbo riziką jo veikloje ir *tiekimo* grandinėse. Tinkamas išsamus patikrinimas *gali* padėti nustatyti ir išspręsti priverčiamojo darbo problemas *tiekimo* grandinėje laikantis atitinkamų Sąjungos teisės aktų ir tarptautinių standartų. Tai reiškia, kad tais atvejais, kai pagrindinė kompetentinga institucija mano, kad nėra pagrįsto susirūpinimo, jog pažeidžiamas produktų, pagamintų naudojant priverčiamąjį darbą, draudimas, *arba kad priežastys, dėl kurių atsirado pagrįstas susirūpinimas, buvo pašalintos*, pavyzdžiui, dėl to, kad (bet tuo neapsiribojant) taikytini teisės aktai, gairės, rekomendacijos ar bet koks kitas išsamus patikrinimas, susijęs su priverčiamuoju darbu, taikomi taip, kad būtų sumažinta priverčiamojo darbo rizika, užkirstas jai kelias ir ji panaikinta, tyrimas neturėtų būti inicijuojamas;
- (46) pagrindinė kompetentinga institucija, prašydama informacijos tyrimo metu, kiek įmanoma ir atsižvelgdama į veiksmingą tyrimo eigą, pirmenybę turėtų teikti ekonominės veiklos vykdytojams, kurių atžvilgiu atliekamas tyrimas, dalyvaujantiems *tiekimo* grandinės etapuose, ypač kuo arčiau tos vietos, kur, kaip tikėtina, gali atsirasti priverčiamojo darbo rizika, ir turėtų atsižvelgti į ekonominės veiklos vykdytojų dydį ir ekonominius išteklius bei atitinkamų produktų kiekį ir įtariamo priverčiamojo darbo mastą;

I

- (47) pagrindinėms kompetentingoms institucijoms turėtų tekti pareiga nustatyti, ar priverčiamasis darbas buvo naudojamas bet kuriame produkto, pateikiamo ar tiekiamo Sąjungos rinkai arba eksportuojamo, gamybos, gavimo ar išgavimo etape, įskaitant su produktu susijusį apdorojimą ar perdirbimą, remiantis visa informacija ir įrodymais, surinktais atliekant tyrimą, įskaitant jo pradinį etapą. Siekiant užtikrinti ekonominės veiklos vykdytojų teisę į tinkamą procesą, jų gynybai turėtų būti suteikta galimybė tyrimo metu kompetentingoms institucijoms pateikti informaciją. ***Jeigu, gavęs pagrindinės kompetentingos institucijos prašymą pateikti informaciją, ekonominės veiklos vykdytojas arba valdžios institucija be tinkamo pagrindimo atsisako pateikti prašomą informaciją arba jos nepateikia, pateikia neišsamią ar neteisingą informaciją, kuria siekiama sustabdyti tyrimą, pateikia klaidinančią informaciją arba kitaip trukdo tyrimui, įskaitant atvejus, kai nustatoma valstybės institucijų taikomo priverčiamojo darbo rizika, pagrindinė kompetentinga institucija, remdamasi bet kokia kita atitinkama ir patikrinama informacija, surinkta pradiniu tyrimo etapu ar per tyrimą, turėtų galėti nustatyti, kad produktą, pagamintą naudojant priverčiamąjį darbą, draudimas buvo pažeistas. Pagrindinė kompetentinga institucija taip pat turėtų atsižvelgti į tuos veiksnius peržiūrėdama tuo pagrindu priimtą sprendimą;***

- (48) *jei pagrindinė kompetentinga institucija nustato, kad ekonominės veiklos vykdytojai pažeidė produktų, pagamintų naudojant priverčiamąjį darbą, draudimą, ji turėtų nedelsdama uždrausti pateikti ir tiekti tokius produktus Sąjungos rinkai ir juos eksportuoti iš Sąjungos bei reikalauti, kad ekonominės veiklos vykdytojai, kurių atžvilgiu atliktas tyrimas, atšauktų iš Sąjungos rinkos jau pateiktus atitinkamus produktus ir padovanotų greitai gendančius produktus labdaros ar viešojo intereso tikslais. Jei produktai nėra greitai gendantys, ekonominės veiklos vykdytojai turėtų tokius produktus perdirbti, o jei tai neįmanoma, jie turėtų tą produktą sunaikinti, padaryti netinkamu naudoti arba kitaip pašalinti pagal nacionalinę teisę, atitinkančią Sąjungos teisę, įskaitant Sąjungos teisės aktus dėl atliekų tvarkymo. Vis dėlto ypač daug dėmesio turėtų būti skiriama tam, kad būtų išvengta Sąjungai strateginių ar ypatingos svarbos tiekimo grandinių sutrikimų, ir, atsižvelgiant į tai, produktams, kurių pašalinimas pakeistų tinkamą vidaus rinkos ir tokių tiekimo grandinių veikimą. Tokiais atvejais, nukrypstant nuo pareigos nurodyti pašalinti atitinkamą produktą, pagrindinė kompetentinga institucija, prireikus, turėtų galėti nurodyti sustabdyti atitinkamo produkto tiekimą nustatytą laikotarpį ekonominės veiklos vykdytojų sąskaita. Vertindama produkto strateginę ar ypatingą svarbą Sąjungai, pagrindinė kompetentinga institucija visų pirma turėtų atsižvelgti į sektorių sąrašą, nustatytą Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) 2024/1735¹⁶ ir Komisijos rekomendacijoje (ES) 2023/2113¹⁷, taip pat į produktus, išvardytus Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) 2024/1252¹⁸.*

¹⁶ 2024 m. birželio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) 2024/1735 dėl priemonių sistemos Europos nulinio balanso technologijų gamybos ekosistemai stiprinti sukūrimo, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2018/1724 (OL L, 2024/1735, 28.6.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1735/oj>).

¹⁷ 2023 m. spalio 3 d. Komisijos rekomendacija (ES) 2023/2113 dėl ES ekonominiams saugumui itin svarbių technologijų sričių, kad kartu su valstybėmis narėmis būtų galima toliau vertinti riziką (OL L, 2023/2113, 2023 10 11, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reco/2023/2113/oj>).

¹⁸ 2024 m. balandžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2024/1252, kuriuo nustatoma saugaus ir tvaraus ypatingos svarbos žaliavų tiekimo užtikrinimo sistema ir kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 168/2013, (ES) 2018/858, (ES) 2018/1724 ir (ES) 2019/1020 (OL L, 2024/1252, 3.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1252/oj>).

Vertindama, ar tinkama taikyti nuo pareigos nurodyti šalinti produktą nukrypti leidžiančią nuostatą, pagrindinė kompetentinga institucija turėtų atsižvelgti į tikimybę, kad atitinkami ekonominės veiklos vykdytojai įvykdys sprendimo, kuriuo nustatomas produktų, pagamintų naudojant priverčiamąjį darbą, draudimo pažeidimas, peržiūros sąlygas per pagrindinės kompetentingos institucijos nustatytą laikotarpį. Pagrindinės kompetentingos institucijos nustatytas laikotarpis sudarytų sąlygas atitinkamiems ekonominės veiklos vykdytojams parodyti, kad jie pašalino priverčiamąjį darbą, kiek tai susiję su atitinkamu produktu, panaikinę jį savo tiekimo grandinėje. Tiekimo grandinės pakeitimas pasitelkiant kitus tiekėjus negali būti laikomas metodu panaikinti priverčiamąjį darbą, kiek tai susiję su produktu, dėl kurio priimtas tas sprendimas, nes tai lemtų kitokį produktą. Jei atitinkami ekonominės veiklos vykdytojai pateikia įrodymų, patvirtinančių, kad jie pašalino priverstinį darbą, pagrindinė kompetentinga institucija turėtų peržiūrėti savo sprendimą, kuriuo uždraudžiama pateikti ir tiekti tokius produktus Sąjungos rinkai, lemiantį jo atšaukimą, ir dėl to būtų nutrauktas atitinkamų produktų tiekimo sustabdymas. Jei atitinkami ekonominės veiklos vykdytojai tokių įrodymų nepateikia, jie turėtų laikytis nurodymo pašalinti atitinkamus produktus pasibaigus sprendime, kuriuo uždraudžiama pateikti ir tiekti tokius produktus Sąjungos rinkai ir kuriame pateikiamas nurodymas nustatytą laikotarpį sustabdyti produktų tiekimą, laikotarpiui;

- (49) sprendime, kuriuo nustatomas produktų, pagamintų naudojant priverčiamąjį darbą, draudimo pažeidimas, ***pagrindinė*** kompetentinga institucija turėtų nurodyti tyrimo išvadas ir informaciją, kuria grindžiamos išvados, ir nustatyti pagrįstą laikotarpį, per kurį ekonominės veiklos vykdytojai turėtų įvykdyti tą sprendimą, taip pat informaciją, pagal kurią identifikuojamas produktas, kuriam taikomas sprendimas. Komisijai turėtų būti suteikti įgaliojimai priimti įgyvendinimo aktus, būtinus išsamiai apibrėžti informaciją, kuri turi būti pateikta tokiuose sprendimuose. ***Pagrindinės kompetentingos institucijos sprendimai turėtų būti skelbiami viešai;***
- (50) nustatydamą pagrįstą laikotarpį sprendime, kuriuo nustatomas produktų, pagamintų naudojant priverčiamąjį darbą, draudimo pažeidimas, įtvirtintų įpareigojimų įvykdymui, ***pagrindinė*** kompetentinga institucija turėtų atsižvelgti į atitinkamų ekonominės veiklos vykdytojų dydį ir ekonominius išteklius;
- (51) siekiant užtikrinti veiksmingą vykdymą, vienos valstybės narės pagrindinė kompetentinga institucija turėtų pripažinti ir vykdyti kitos valstybės narės kompetentingos institucijos sprendimus dėl produktų, kurių identifikacinė informacija sutampa ir kurie yra iš tos pačios tiekimo grandinės, kurioje nustatytas priverčiamasis darbas;
- (52) ekonominės veiklos vykdytojams turėtų būti suteikta galimybė prašyti ***pagrindinių*** kompetentingų institucijų peržiūrėti sprendimus pagal šį reglamentą po to, kai jie pateikia naujos ***esminės*** informacijos, ***kuri įrodo, kad Sąjungos rinkai pateikti ar tiekiami produktai arba produktai, kuriuos siekiama iš Sąjungos rinkos eksportuoti, atitinka produktų, pagamintų naudojant priverčiamąjį darbą, draudimą. Pagrindinė*** kompetentinga institucija turėtų ***ateičiai*** atšaukti savo sprendimą, ***jei ekonominės veiklos vykdytojai parodo, kad įvykdė tą sprendimą ir pašalino priverčiamąjį darbą iš savo veiklos ar tiekimo grandinės atitinkamų produktų atžvilgiu. Pagrindinių kompetentingų institucijų sprendimams, priimtiems pagal šį reglamentą, turėtų būti taikoma teisminė peržiūra, vadovaujantis taikytina Sąjungos ir nacionaline teise;***

- (53) jei ekonominės veiklos vykdytojai iki nustatyto termino pabaigos neįvykdo ***pagrindinės kompetentingos institucijos*** sprendimo, kompetentingos institucijos turėtų užtikrinti, kad būtų uždrausta atitinkamus produktus pateikti ar tiekti Sąjungos rinkai, arba eksportuoti ar kad jie būtų atšaukti iš Sąjungos rinkos ir jog visi likę greitai gendantys atitinkamų ekonominės veiklos vykdytojų produktai ***būtų padovanoti labdaros ar viešojo intereso tikslais***. Kompetentingos institucijos turėtų užtikrinti, kad ***produktai, kurie nėra greitai gendantys, būtų perdirbti, arba, jei tai neįmanoma, jie būtų sunaikinti***, padaryti netinkamais naudoti arba kitaip pašalinti pagal nacionalinę teisę, atitinkančią Sąjungos teisę, įskaitant Sąjungos teisės aktus dėl atliekų tvarkymo ***ir dėl tvarių gaminių ekologinio projektavimo***, ekonominės veiklos vykdytojų sąskaita. ***Jei įmanoma, kompetentingos institucijos turėtų užtikrinti, kad iš visų turimų galimybių pasirinktas šalinimo ar sunaikinimo metodas turėtų mažiausią galimą poveikį aplinkai. Valstybių narių kompetentingos institucijos turėtų būti atsakingos už sprendimų, įskaitant Komisijos priimtus sprendimus, vykdymo užtikrinimą savo teritorijoje. Po to, kai apie sprendimą pranešama per ICSMS, visos su tuo sprendimu susijusios kompetentingos institucijos turėtų imtis atitinkamų šiame reglamente numatytų vykdymo užtikrinimo veiksmų;***

(54) *užtikrinant draudimo pateikti ir tiekti rinkai arba eksportuoti produktus, pagamintus naudojant priverčiamąjį darbą, vykdymą turėtų būti atsižvelgiama į poveikį gyvūnų gerovei, kad atitinkami gyvūnai būtų apsaugoti nuo išvengiamo skausmo, įtampos ar kančios. Be to, šiuo reglamentu neturi būti daromas poveikis Sąjungos teisės aktams dėl gyvūnų gerovės, pavyzdžiui, Tarybos reglamentams (EB) Nr. 1/2005¹⁹ ir (EB) Nr. 1099/2009²⁰;*

(55) apie *pagrindinių* kompetentingų institucijų sprendimus, kuriais nustatomas produktų, pagamintų naudojant priverčiamąjį darbą, draudimo pažeidimas, turėtų būti pranešta muitinei, kuri turėtų stengtis identifikuoti atitinkamą produktą tarp kitų produktų, deklaruotų išleidimui į laisvą apyvartą arba eksportui. *Valstybių narių* kompetentingos institucijos turėtų būti atsakingos už bendrą produktų, pagamintų naudojant priverčiamąjį darbą, draudimo vykdymo užtikrinimą Sąjungos rinkoje ir už į tą rinką patenkančius arba iš jos išvežamus produktus. Kadangi priverčiamasis darbas yra gamybos proceso dalis ir ant produkto nelieka jokių jo požymių, ir kadangi Reglamentas (ES) 2019/1020 taikomas tik pagamintiems produktams ir jo taikymo sritis apima tik išleidimą į laisvą apyvartą, pagal Reglamentą (ES) 2019/1020 muitinė negalėtų veikti savarankiškai dėl produktų, pagamintų naudojant priverčiamąjį darbą, draudimo taikymo ir vykdymo užtikrinimo. Kiekvienai valstybei narei konkrečiai organizuojant muitinį tikrinimą neturėtų būti daromas poveikis Europos Parlamento ir Tarybos reglamentui (ES) Nr. 952/2013²¹ ir jo bendrosioms nuostatomis dėl muitinio tikrinimo ir muitinės atliekamos priežiūros įgaliojimų;

¹⁹ 2004 m. gruodžio 22 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1/2005 dėl gyvūnų apsaugos juos vežant ir atliekant susijusias operacijas ir iš dalies keičiantis Direktyvas 64/432/EEB ir 93/119/EB ir Reglamentą (EB) Nr. 1255/97 (OL L 3, 2005 1 5, p. 1).

²⁰ 2009 m. rugsėjo 24 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1099/2009 dėl žudomų gyvūnų apsaugos (OL L 303, 2009 11 18, p. 1).

²¹ 2013 m. spalio 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 952/2013, kuriuo nustatomas Sąjungos muitinės kodeksas (OL L 269, 2013 10 10, p. 1).

- (56) šiuo metu muitinei ekonominių operacijų vykdytojų *pateikta* informacija *arba informacija, su kuria jie leidžia susipažinti*, apima tik bendrą informaciją apie produktus, tačiau joje trūksta informacijos apie gaminių gamintoją ar produktų gamintoją ir produkto tiekėjus, taip pat konkrečios informacijos apie produktus. Kad muitinė galėtų identifikuoti į Sąjungos rinką patenkančius arba iš jos išvežamus produktus, kuriais pažeidžiamas šis reglamentas ir kurie turėtų būti atitinkamai sustabdyti prie Sąjungos išorės sienų, ekonominės veiklos vykdytojai turėtų pateikti muitinei informaciją, pagal kurią būtų galima identifikuoti produktus, su kuriais yra susijęs *pagrindinės* kompetentingos institucijos sprendimas. Tai turėtų apimti informaciją apie gaminių gamintoją ar produktų gamintoją ir produkto tiekėjus, taip pat visą kitą informaciją apie patį produktą. Šiuo tikslu Komisijai turėtų būti suteikti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais nustatomi produktai, apie kuriuos tokia informacija turėtų būti teikiama naudojantis, *inter alia*, pagal šį reglamentą sukurta duomenų bazė, taip pat *pagrindinių* kompetentingų institucijų informacija ir sprendimais, nurodytais ICSMS. Be to, Komisijai turėtų būti suteikti įgaliojimai priimti įgyvendinimo aktus, būtinus išsamiai apibrėžti informaciją, kurią ekonominės veiklos vykdytojai turi pateikti *arba su kuria turi leisti susipažinti* muitinei. Tokia informacija turėtų apimti produkto aprašymą, pavadinimą arba firminį ženklą, konkrečius Sąjungos teisės aktuose nustatytus produkto identifikavimo reikalavimus, pvz., tipą, nuorodą, modelį, partiją ar serijos numerį, pritvirtintą prie produkto arba ant pakuotės ar produkto lydimajame dokumente, arba skaitmeninio produkto paso unikalų identifikatorių, taip pat išsamią informaciją apie gaminių gamintoją ar produktų gamintoją ir produkto tiekėjus, įskaitant kiekvieno iš jų pavadinimą, prekės pavadinimą arba registruotą prekių ženklą, jų kontaktinius duomenis, unikalų identifikavimo numerį valstybėje, kurioje jie yra įsisteigę, ir, jei yra, jų ekonominės veiklos vykdytojų registracijos ir identifikavimo kodą.

Peržiūrint Sąjungos muitinės kodeksą bus svarstoma galimybė į muitų teisės aktus įtraukti informaciją, kurią ekonominės veiklos vykdytojai turi pateikti ***arba su kuria turi leisti susipažinti*** muitinei šio reglamento vykdymo užtikrinimo tikslais ir apskritai tiekimo grandinės skaidrumui didinti. ***Komisija turėtų paskelbti gaires dėl reikalaujamos informacijos rinkimo būdų ir šiuo klausimu teikti paramą ekonominės veiklos vykdytojus, ypač MVĮ;***

- (57) identifikavusi produktą, kuriam gali būti taikomas sprendimas, apie kurį pranešė ***pagrindinė*** kompetentinga institucija, kuriuo nustatomas produktų, pagamintų naudojant priverčiamąjį darbą, draudimo pažeidimas, muitinė turėtų sustabdyti to produkto išleidimą ir nedelsdama apie tai pranešti kompetentingoms institucijoms. Kompetentingos institucijos per pagrįstą laikotarpį turėtų padaryti išvadą dėl atvejo, apie kurį joms pranešė muitinė, arba patvirtindamos, arba paneigdamos, kad atitinkamam produktui taikomas sprendimas. Prireikus ***ir tinkamai pagrįstais atvejais*** kompetentingoms institucijoms turėtų būti leista reikalauti, kad atitinkamo produkto išleidimas į apyvartą ir toliau būtų sustabdytas, ***atsižvelgiant į galimą žalą ekonominės veiklos vykdytojui***. Kompetentingoms institucijoms per nustatytą laikotarpį nepriėmus išvados, muitinė turėtų išleisti produktus, jei įvykdomi visi kiti taikytini reikalavimai ir formalumai. Apskritai produkto išleidimas į laisvą apyvartą ar eksportas neturėtų būti laikomi atitikties Sąjungos teisei įrodymu, nes išleidžiant į laisvą apyvartą nebūtinai atliekamas visapusiškas tokios atitikties vertinimas;

- (58) jei kompetentingos institucijos padaro išvadą, kad produktas atitinka sprendimą, kuriuo nustatomas produktų, pagamintų naudojant priverčiamąjį darbą, draudimo pažeidimas, jos turėtų nedelsdamos apie tai informuoti muitinę, kuri turėtų atsisakyti jį išleisti į laisvą apyvartą arba eksportuoti. *Alternatyviai, muitinė turėtų galėti kompetentingos institucijos prašymu ir tos kompetentingos institucijos vardu bei atsakomybe konfiskuoti tą produktą ir perduoti jį tos kompetentingos institucijos žiniai. Tokiais atvejais atitinkama kompetentinga institucija turėtų imtis visų būtinų priemonių siekdama užtikrinti, kad atitinkamas produktas būtų tinkamai pašalintas, įskaitant jo dovanojimą labdaros arba viešojo intereso tikslais, jo grąžinamąjį perdirbimą arba kitokį jo šalinimą* laikantis nacionalinės teisės aktų, atitinkančių Sąjungos teisę, *atitinkamo ekonominės veiklos vykdytojo sąskaita;*
- (59) *pagrindinė kompetentinga institucija turėtų tinkamai atsižvelgti į ekonominės veiklos vykdytojų, kurie duomenų bazėje yra susiję arba su produktais ar regionais, arba kurių produktai buvo pašalinti iš Sąjungos rinkos, pasitraukimo riziką, taip pat į pasekmes paveiktiems darbuotojams. Todėl pagrindinė kompetentinga institucija, kai tinkama, turėtų remti ekonominės veiklos vykdytojus priimant ir įgyvendinant tinkamas ir veiksmingas priemones, kad priverčiamasis darbas būtų nutrauktas. Atsakingas pasitraukimas apima kolektyvinių sutarčių laikymąsi ir eskalavimo priemonių nustatymą;*

- (60) sąlygas, taikomas produktams jų išleidimo į laisvą apyvartą arba eksporto sustabdymo laikotarpiu, įskaitant jų saugojimą ar sunaikinimą ir šalinimą atsisakymo išleisti tokius produktus į laisvą apyvartą atveju, turėtų nustatyti muitinė, kai taikytina pagal Reglamentą (ES) Nr. 952/2013. Jei į Sąjungos rinką patenkantiems produktams reikia tolesnio perdirbimo, jiems turi būti taikoma tinkama muitinės procedūra, pagal kurią toks perdirbimas leidžiamas pagal Reglamento (ES) Nr. 952/2013 220, 254, 256, 257 ir 258 straipsnius;
- (61) kai produktų, pagamintų naudojant priverčiamąjį darbą, draudimo įgyvendinimo tikslais pagal šį reglamentą būtina tvarkyti asmens duomenis, toks tvarkymas turėtų būti atliekamas laikantis Sąjungos teisės dėl asmens duomenų apsaugos. Bet kokiam su produktų, pagamintų naudojant priverčiamąjį darbą, draudimu susijusiam asmens duomenų tvarkymui taikomi Europos Parlamento ir Tarybos reglamentai (ES) 2016/679²² ir (ES) 2018/1725²³;

²² 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas) (OL L 119, 2016 5 4, p. 1).

²³ 2018 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/1725 dėl fizinių asmenų apsaugos Sąjungos institucijoms, organams, tarnyboms ir agentūroms tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo, kuriuo panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 45/2001 ir Sprendimas Nr. 1247/2002/EB (OL L 295, 2018 11 21, p. 39).

- (62) siekiant užtikrinti vienodas šio reglamento įgyvendinimo sąlygas, Komisijai turėtų būti suteikti įgyvendinimo įgaliojimai, *susiję su ICSMS naudojimo procedūrinėmis taisyklėmis ir išsamia tvarka; informacijos apie tariamus draudimo pateikti ar tiekti Sąjungos rinkai arba eksportuoti produktus, pagamintus naudojant priverčiamąjį darbą, pažeidimus pateikimo procedūrinėmis taisyklėmis, šablonais ir išsamia tvarka; Komisijos priimtais sprendimais, kuriais nustatoma, kad buvo pažeistas draudimas pateikti ar tiekti Sąjungos rinkai arba eksportuoti produktus, pagamintus naudojant priverčiamąjį darbą; tų sprendimų atšaukimu; išsamia informacija apie tų sprendimų ir pagrindinių kompetentingų institucijų priimtų lygiaverčių sprendimų turinį; ir tam tikros informacijos apie konkrečius produktus ar produktų grupes teikimo arba leidimo susipažinti su ja mutine tvarka ir kitais aspektais*. Tais įgaliojimais turėtų būti naudojamosi laikantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 182/2011²⁴;

²⁴ 2011 m. vasario 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 182/2011, kuriuo nustatomos valstybių narių vykdomos Komisijos naudojimosi įgyvendinimo įgaliojimais kontrolės mechanizmų taisyklės ir bendrieji principai (OL L 55, 2011 2 28, p. 13).

- (63) ***Komisija turėtų priimti nedelsiant taikytinus įgyvendinimo aktus, kai tinkamai pagrįstais atvejais, susijusiais su sprendimų, kuriais nustatoma, kad buvo pažeistas draudimas pateikti ar tiekti rinkai arba eksportuoti produktus, pagamintus naudojant priverčiamąjį darbą, atšaukimu, yra priežasčių, dėl kurių privaloma skubėti;***
- (64) siekiant papildyti ar iš dalies pakeisti tam tikrus neesminius šio reglamento elementus, pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 290 straipsnį Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai priimti aktus. Ypač svarbu, kad atlikdama parengiamąjį darbą Komisija tinkamai konsultuotųsi, taip pat ir su ekspertais ir kad tos konsultacijos būtų vykdomos vadovaujantis 2016 m. balandžio 13 d. Tarpinstituciniame susitarime dėl geresnės teisėkūros²⁵ nustatytais principais. Visų pirma siekiant užtikrinti vienodas galimybes dalyvauti atliekant su deleguotaisiais aktais susijusį parengiamąjį darbą, Europos Parlamentas ir Taryba visus dokumentus gauna tuo pačiu metu kaip ir valstybių narių ekspertai, o jų ekspertams sistemingai suteikiama galimybė dalyvauti Komisijos ekspertų grupių, kurios atlieka su deleguotaisiais aktais susijusį parengiamąjį darbą, posėdžiuose;
- (65) siekiant užtikrinti, kad ***mutinė galėtų veiksmingai veikti, pagal SESV 290 straipsnį Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai priimti aktus, kuriais patikslinama papildoma informacija, pagal kurią identifikuojamas atitinkamas produktas, kurią ekonominės veiklos vykdytojai turėtų pateikti arba su kuria turėtų leisti susipažinti mutinei, susijusi su produktais, patenkančiais į Sąjungos rinką arba iš jos išvežamais. Ta informacija turėtų būti informacija, pagal kurią identifikuojamas atitinkamas produktas, informacija apie gaminio gamintoją ar produkto gamintoją ir informacija apie produkto tiekėjus.*** Mutinei turi būti sudarytos sąlygos greitai gauti informaciją apie konkrečius produktus, nurodytus pagrindinių kompetentingų institucijų sprendimuose, kad būtų galima veiksmingai ir greitai imtis veiksmų ir priemonių. Tokiais atvejais deleguotieji aktai turėtų būti priimami skubos tvarka;

²⁵ OL L 123, 2016 5 12, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2016/512/oj.

- (66) *valstybės narės savo kompetentingoms institucijoms turėtų suteikti įgaliojimus nustatyti ir įgyvendinti veiksmingas, proporcingas ir atgrasomas sankcijas tais atvejais, kai ekonominės veiklos vykdytojas nevykdo sprendimo, kuriuo draudžiama pateikti rinkai produktus, pagamintus naudojant priverčiamąjį darbą. Taisyklės dėl sankcijų, taikomų sprendimo nevykdymo atveju, turėtų nustatyti valstybės narės, tinkamai atsižvelgdamos į tokius elementus, kaip pažeidimo sunkumas ir trukmė, ankstesni ekonominės veiklos vykdytojo padaryti pažeidimai, bendradarbiavimo su kompetentingomis institucijomis lygis ir bet kokios kitos lengvinančios ar sunkinančios aplinkybės, taikytinos konkrečiam atvejui. Komisija turėtų parengti valstybėms narėms skirtas gaires dėl finansinių sankcijų apskaičiavimo metodo ir taikytinų ribų, o Sąjungos kovos su produktais, pagamintais naudojant priverčiamąjį darbą, tinklas turėtų skatinti geriausių tokių sankcijų taikymo praktiką;*
- (67) *Komisija turėtų atlikti šio reglamento įgyvendinimo ir vykdymo užtikrinimo vertinimą ir pateikti ataskaitą šiuo klausimu Europos Parlamentui, Tarybai ir Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui. Ataskaitoje turėtų būti įvertinta, kaip šiuo reglamentu prisidedama prie produktų, pagamintų naudojant priverčiamąjį darbą, pašalinimo iš Sąjungos rinkos ir kovos su priverčiamuoju darbu, taip pat kompetentingų institucijų bendradarbiavimo ir tarptautinio bendradarbiavimo siekiant panaikinti priverčiamąjį darbą. Ataskaitoje taip pat turėtų būti įvertintas šio reglamento poveikis įmonėms, visų pirma MVI, ir nukentėjusiems asmenims, taip pat bendros produktų, pagamintų naudojant priverčiamąjį darbą, draudimo sąnaudos ir nauda. Be to, ataskaitoje turėtų būti įvertintas šio reglamento suderinimas su kitais atitinkamais Sąjungos teisės aktais;*

(68) *šiuo reglamentu gerbiama Chartijos 41 straipsnyje įtvirtinta teisė į gerą administravimą, kuri, inter alia, apima kiekvieno asmens teisę būti išklausytam prieš taikant bet kokią individualią jam nepalankią priemonę. Šiuo klausimu pagrindinė kompetentinga institucija, atliekanti tyrimą, turėtų informuoti atitinkamus ekonominės veiklos vykdytojus apie tyrimo inicijavimą ir galimas jo pasekmes. Siekiant užtikrinti ekonominės veiklos vykdytojų teisę į tinkamą procesą, jiems turėtų būti suteikta galimybė tyrimo metu pateikti informaciją savo gynybai kompetentingoms institucijoms joms paprašius. Ekonominės veiklos vykdytojai turėtų galėti prašyti pagrindinės kompetentingos institucijos peržiūrėti jiems poveikį darantį sprendimą, pateikdami naujos esminės informacijos. Valstybių narių kompetentingų institucijų sprendimams turėtų būti taikoma teisminė peržiūra, numatyta taikytinoje nacionalinėje teisėje. Vadovaujantis SESV 263 straipsniu, pagal šį reglamentą Komisijos priimtiems sprendimams taikoma Europos Sąjungos Teisingumo Teismo peržiūra;*

- (69) kadangi šio reglamento tikslo, t. y. ***uždrausti*** ekonominės veiklos vykdytojams pateikti ir tiekti Sąjungos rinkai arba eksportuoti iš Sąjungos rinkos produktus, pagamintus naudojant priverčiamąjį darbą, ***siekiant pagerinti vidaus rinkos veikimą, kartu prisidedant prie kovos su priverčiamuoju darbu***, valstybės narės negali deramai pasiekti, o dėl jo veiksmo masto arba poveikio tų tikslų būtų geriau siekti Sąjungos lygmeniu, laikydamasi ES sutarties 5 straipsnyje nustatyto subsidarumo principo Sąjunga gali patvirtinti priemones. Pagal tame straipsnyje nustatytą proporcingumo principą šiuo reglamentu neviršijama to, kas būtina nurodytam tikslui pasiekti;
- (70) siekiant sudaryti sąlygas nedelsiant taikyti šiame reglamente nustatytas priemones, šis reglamentas turėtų įsigalioti kitą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*,

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

I skyrius
Bendrosios nuostatos

1 straipsnis
Dalykas, tikslas ir taikymo sritis

1. Šiuo reglamentu nustatomos taisyklės, kuriomis ekonominės veiklos vykdytojams draudžiama pateikti ir tiekti Sąjungos rinkai arba eksportuoti iš Sąjungos rinkos produktus, pagamintus naudojant priverčiamąjį darbą, ***siekiant pagerinti vidaus rinkos veikimą, ir kartu prisidedant prie kovos su priverčiamuoju darbu.***
2. Šis reglamentas netaikomas produktų, kurie pasiekė galutinius naudotojus Sąjungos rinkoje, atšaukimui.
3. ***Šiuo reglamentu ekonominės veiklos vykdytojams nenustatomos papildomos išsamaus patikrinimo pareigos, išskyrus tas, kurios jau yra nustatytos Sąjungos ar nacionalinėje teisėje.***

2 straipsnis
Terminų apibrėžtys

Šiame reglamente vartojamų terminų apibrėžtys:

- 1) priverčiamasis darbas – priverstinis arba privalomasis darbas, kaip apibrėžta TDO konvencijos Nr. 29 2 straipsnyje, ***įskaitant priverčiamąjį vaikų darbą;***

- 2) valstybės institucijų taikomas priverčiamasis darbas – priverstinio darbo naudojimas, kaip apibūdinta TDO konvencijos Nr. 105 1 straipsnyje;
- 3) su priverčiamuoju darbu susijęs išsamus patikrinimas – ekonominės veiklos vykdytojo pastangos įgyvendinti privalomus reikalavimus, savanoriškas gaires, rekomendacijas ar praktiką, siekiant nustatyti produktams, kurie turi būti **pateikti ar** tiekiami Sąjungos rinkai arba eksportuojami, naudojamą priverčiamąjį darbą, užkirsti jam kelią, jį sumažinti arba nutraukti jo naudojimą;
- 4) tiekimas rinkai – produkto, skirto platinti, vartoti ar naudoti Sąjungos rinkoje, tiekimas vykdant komercinę veiklą už atlygį arba be jo ■ ;
- 5) pateikimas rinkai – produkto tiekimas Sąjungos rinkai pirmą kartą;
- 6) produktas – bet koks daiktas, kuris gali būti įvertintas pinigais ir dėl kurio gali būti sudaromi komerciniai sandoriai, neatsižvelgiant į tai, ar jis išgautas, gautas ar pagamintas;
- 7) produktas, pagamintas naudojant priverčiamąjį darbą – produktas, kuriam priverčiamasis darbas buvo visiškai arba iš dalies panaudotas bet kuriame jo išgavimo, gavimo ar gamybos etape, įskaitant su produktu susijusį apdorojimą ar perdirbimą bet kuriame jo tiekimo grandinės etape;

- 8) *tiekimo grandinė – veiklos, procesų ir dalyvių, susijusių su visais pradiniais etapais iki produkto tiekimo rinkai, t. y. viso produkto ar jo dalies išgavimu, gavimu ar gamyba, įskaitant su produktu susijusį apdorojimą ar perdirbimą bet kuriame iš tų etapų, sistema;*
- 9) ekonominės veiklos vykdytojas – fizinis ar juridinis asmuo arba asmenų susivienijimas, kuris pateikia ar tiekia produktus Sąjungos rinkai arba juos eksportuoja;
- 10) gaminių gamintojas – *fizinis arba juridinis asmuo, kuris gamina produktą arba užsako jį suprojektuoti ar pagaminti ir jį parduoda savo vardu arba naudodamas savo prekių ženklą;*
- 11) produktų gamintojas – žemės ūkio produktų, nurodytų Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 38 straipsnio 1 dalyje, gamintojas arba žaliavų gamintojas;
- 12) produkto tiekėjas – fizinis ar juridinis asmuo arba asmenų susivienijimas tiekimo grandinėje, kuris kaip gaminių gamintojas ar bet kuriuo kitu būdu išgauna, gauna ar gamina visą produktą ar gaminį ar jo dalį arba dalyvauja apdorojant ar perdirbant produktą bet kuriame jo tiekimo grandinės etape;

- 13) *galutinis naudotojas – Sąjungoje esantis arba joje įsisteigęs fizinis arba juridinis asmuo, kuriam produktas buvo tiekiamas kaip vartotojui kitais tikslais nei prekyba, verslas, amatas ar profesija arba kaip profesionaliam galutiniam naudotojui, vykdančiam pramoninę ar profesinę veiklą;*
- 14) importuotojas – Sąjungoje įsisteigęs fizinis ar juridinis asmuo arba asmenų susivienijimas, kuris Sąjungos rinkai pateikia produktą iš trečiosios valstybės;
- 15) eksportuotojas – eksportuotojas, kaip apibrėžta Komisijos deleguotojo reglamento (ES) 2015/2446²⁶ 1 straipsnio 19 punkte;
- 16) pagrįstas susirūpinimas – *pagrįsti duomenys, grindžiami* objektyvia, *faktine* ir patikrinama informacija, *kuriomis* remdamosi Komisija ar kompetentingos institucijos įtaria, kad tikėtina, jog produktas buvo pagamintas naudojant priverčiamąjį darbą;
- 17) *pagrindinė kompetentinga institucija – institucija, atsakinga pagal 15 straipsnį už pateiktos informacijos vertinimą, tyrimų atlikimą ir sprendimų priėmimą, t. y. valstybės narės kompetentinga institucija arba Komisija;*
- 18) muitinė – muitinė, kaip apibrėžta Reglamento (ES) Nr. 952/2013 5 straipsnio 1 punkte;

²⁶ 2015 m. liepos 28 d. Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) 2015/2446, kuriuo Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 952/2013 papildomas išsamiomis taisyklėmis, kuriomis patikslinamos kai kurios Sąjungos muitinės kodekso nuostatos (OL L 343, 2015 12 29, p. 1).

- 19) į Sąjungos rinką patenkantys produktai – trečiųjų valstybių kilmės produktai, kuriuos ketinama pateikti Sąjungos rinkai arba kurie skirti privačiam naudojimui arba vartojimui Sąjungos muitų teritorijoje ir kuriems **turi būti** taikoma muitinės išleidimo į laisvą apyvartą procedūra;
- 20) iš Sąjungos rinkos išvežami produktai – produktai, kuriems **turi būti** taikoma eksporto muitinės procedūra;
- 21) išleidimas į laisvą apyvartą – Reglamento (ES) Nr. 952/2013 201 straipsnyje nustatyta procedūra;
- 22) eksportas – Reglamento (ES) Nr. 952/2013 269 straipsnyje nustatyta procedūra.

3 straipsnis

Produktų, pagamintų naudojant priverčiamąjį darbą, uždraudimas

Ekonominės veiklos vykdytojai Sąjungos rinkai nepateikia ir netiekia produktų, pagamintų naudojant priverčiamąjį darbą, ir jų neeksportuoja.



4 straipsnis

Nuotolinė prekyba

Internetu ar kitomis nuotolinės prekybos priemonėmis siūlomi pirkti produktai laikomi tiekiamais rinkai, jei pasiūlymas skirtas galutiniams naudotojams Sąjungoje. Pasiūlymas pirkti laikomas skirtu galutiniams naudotojams Sąjungoje, jei atitinkamas ekonominės veiklos vykdytojas bet kokiomis priemonėmis nukreipia savo veiklą į valstybę narę.

5 straipsnis

Kompetentingos institucijos

1. Kiekviena valstybė narė paskiria vieną ar daugiau kompetentingų institucijų, kurios turi atsakyti už šiame reglamente nustatytų pareigų vykdymą. Valstybių narių kompetentingos institucijos **ir Komisija veikia glaudžiai bendradarbiaudamos ir yra** atsakingos už tai, kad būtų užtikrinta, jog šis reglamentas būtų veiksmingai ir vienodai įgyvendinamas visoje Sąjungoje.

2. Jeigu valstybė narė yra paskyrusi daugiau nei vieną kompetentingą instituciją, ji aiškiai atskiria jų atitinkamas pareigas ir nustato komunikacijos ir koordinavimo mechanizmus, kurie leistų toms institucijoms glaudžiai bendradarbiauti ir veiksmingai vykdyti savo pareigas.
3. Ne vėliau kaip ... **[12 mėnesių]** nuo šio reglamento įsigaliojimo dienos/ valstybės narės per 7 straipsnio 1 dalyje nurodytą informacinę ir komunikacijos sistemą pateikia Komisijai ir kitoms valstybėms narėms šią informaciją:
 - a) kompetentingos institucijos ar institucijų pavadinimus, adresus ir kontaktinius duomenis ir
 - b) kompetentingos institucijos ar institucijų kompetencijos sritis.Valstybės narės reguliariai atnaujiną pirmos pastraipos a ir b punktuose nurodytą informaciją.
4. Komisija viešai skelbia kompetentingų institucijų sąrašą 12 straipsnyje nurodytame ***bendrajame portale priverčiamojo darbo klausimais*** ir reguliariai atnaujiną tą sąrašą, remdamasi iš valstybių narių gauta atnaujinta informacija.
5. Valstybės narės užtikrina, kad jų kompetentingos institucijos savo įgaliojimais naudotųsi nešališkai, skaidriai ir deramai atlikdamos pareigą saugoti tarnybinę paslaptį. Valstybės narės užtikrina, kad jų kompetentingos institucijos turėtų būtinus įgaliojimus, ***ekspertines žinias*** ir išteklius tyrimams atlikti, įskaitant pakankamus biudžeto išteklius ■ .

6. *Valstybės narės užtikrina, kad jų kompetentingos institucijos glaudžiai koordinuotų veiksmus ir keistųsi informacija su atitinkamomis nacionalinėmis institucijomis, pavyzdžiui, darbo inspekcijomis ir teisminėmis bei teisėsaugos institucijomis, įskaitant už kovą su prekyba žmonėmis atsakingas institucijas, ir pagal Direktyvą (ES) 2019/1937 valstybių narių paskirtomis institucijomis.*
7. Valstybės narės suteikia savo kompetentingoms institucijoms įgaliojimus skirti sankcijas pagal 37 straipsnį *arba tiesiogiai, bendradarbiaujant su kitomis institucijomis, arba kreipiantis į kompetentingas teismines institucijas.*

II skyrius

Valdymas

6 straipsnis

Sąjungos kovos su produktais, pagamintais naudojant priverčiamąjį darbą, tinklas

1. Įsteigiamas Sąjungos kovos su produktais, pagamintais naudojant priverčiamąjį darbą, tinklas (toliau – Tinklas).
2. Tinklas veikia kaip valstybių narių kompetentingų institucijų ir Komisijos struktūrinio koordinavimo bei bendradarbiavimo ir šio reglamento vykdymo užtikrinimo supaprastinimo Sąjungoje platforma taip pasiekiant, kad vykdymo užtikrinimas būtų veiksmingesnis ir nuoseklesnis.

3. Tinklą sudaro kiekvienos valstybės narės ■ atstovai, Komisijos atstovai ir, kai tinkama, muitinės *atstovai*.
4. *Komisija koordinuoja Tinklo darbą. Komisijos atstovas pirmininkauja Tinklo posėdžiams.*
5. *Tinklo sekretoriato paslaugas teikia Komisija. Sekretoriatas organizuoja Tinklo posėdžius ir teikia jam techninę bei logistinę paramą.*
6. *Tinklo nariai aktyviai dalyvauja, kad užtikrintų veiksmingą koordinavimą ir bendradarbiavimą, ir prisideda prie vienodo šio reglamento įgyvendinimo.*
7. Tinklo užduotys yra šios:
 - a) sudaryti palankesnes sąlygas nustatyti bendrus vykdymo užtikrinimo ■ prioritetus, *kad būtų pasiektas šio reglamento tikslas;*
 - b) *sudaryti palankesnes sąlygas tyrimų koordinavimui;*
 - c) *imtis tolesnių veiksmų dėl 20 straipsnyje nurodytų vykdymo užtikrinimo sprendimų;*
 - d) *Komisijos prašymu prisidėti prie 11 straipsnyje nurodytų gairių rengimo;*
 - e) *palengvinti ir koordinuoti informacijos, ekspertinių žinių ir geriausios praktikos pavyzdžių, susijusių su šio reglamento įgyvendinimu, rinkimą bei keitimąsi jais;*

- f) prisidėti prie vienodų rizika grindžiamų metodų ir administracinės praktikos taikymo įgyvendinant šį reglamentą;*
- g) skatinti geriausią praktiką taikant 37 straipsnyje numatytas sankcijas;*
- h) prireikus, bendradarbiauti su atitinkamomis Komisijos tarnybomis, Sąjungos organais, tarnybomis ir agentūromis ir valstybių narių institucijomis šio reglamento įgyvendinimo klausimais;*
- i) skatinti bendradarbiavimą, darbuotojų mainus ir vizitų programas tarp kompetentingų institucijų ir muitinės, taip pat tarp tų kompetentingų institucijų ir trečiųjų valstybių kompetentingų institucijų bei tarptautinių organizacijų;*
- j) sudaryti palankesnes sąlygas organizuoti mokymus ir gebėjimų stiprinimo veiklą šio reglamento įgyvendinimo klausimais, skirtus Komisijai ir Sąjungos delegacijoms trečiosiose valstybėse bei valstybių narių kompetentingoms institucijoms, muitinei ir kitoms atitinkamoms institucijoms;*
- k) Komisijos prašymu teikti jai pagalbą kuriant koordinuotą požiūrį į dialogą ir bendradarbiavimą su trečiosiomis valstybėmis pagal 13 straipsnį;*
- l) stebėti sistemingo priverčiamojo darbo naudojimo atvejus;*

- m) padėti organizuoti informavimo ir informuotumo apie šį reglamentą didinimo kampanijas;*
- n) skatinti ir palengvinti bendradarbiavimą siekiant išnagrinėti galimybes naudoti naujas technologijas šio reglamento vykdymo užtikrinimo ir produktų atsekamumo tikslais;*
- o) rinkti duomenis apie su sprendimais susijusius atitaisymo veiksmus ir jų veiksmingumo vertinimą.*

- 8. Tinklo posėdžiuose ad hoc pagrindu gali dalyvauti kitos atitinkamos valstybių narių institucijos. Ekspertai ir suinteresuotieji subjektai, įskaitant profesinių sąjungų ir kitų darbuotojų organizacijų, pilietinės visuomenės ir žmogaus teisių organizacijų, verslo organizacijų, tarptautinių organizacijų, trečiųjų valstybių atitinkamų institucijų, Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūros, Europos darbo institucijos, atitinkamų Komisijos tarnybų, Sąjungos delegacijų ir Sąjungos organų, institucijų ir agentūrų, turinčių kompetenciją šio reglamento taikymo srityse, atstovus, gali būti kviečiami dalyvauti Tinklo posėdžiuose arba teikti informaciją raštu.*
- 9. Tinklas posėdžiauja reguliariai ir, jei reikia, Komisijai arba valstybei narei pateikus tinkamai pagrįstą prašymą.*
- 10. Komisija ir valstybės narės užtikrina, kad Tinklas turėtų reikiamus išteklius 7 dalyje nurodytoms užduotims vykdyti, įskaitant pakankamus biudžeto išteklius.*

11. Tinklas nustato savo darbo tvarkos taisykles.



7 straipsnis

Informacinės ir komunikacijos sistemos

1. *Šio reglamento I, III, IV ir V* skyrių tikslais **Komisija ir** kompetentingos institucijos naudoja Reglamento (ES) 2019/1020 34 straipsnyje nurodytą informacinę ir komunikacijos sistemą pagal įgyvendinimo aktą, nurodytą šio straipsnio 7 dalies a punkte. Šio reglamento tikslais Komisijai, kompetentingoms institucijoms ir muitinei turėtų būti suteikta prieiga prie tos sistemos.
2. Sprendimai, apie kuriuos pranešta pagal **26** straipsnio 3 dalį, įtraukiami į atitinkamą muitinės rizikos valdymo aplinką.
3. Komisija sukuria jungtį, kad **26** straipsnio 3 dalyje nurodytus sprendimus būtų galima automatiškai perduoti iš šio straipsnio 1 dalyje nurodytos informacinės ir komunikacijos sistemos į šio straipsnio 2 dalyje nurodytą aplinką. Ta jungtis pradeda veikti ne vėliau kaip per **2** metus nuo šio straipsnio 7 dalies b punkte nurodyto įgyvendinimo akto priėmimo dienos.

4. Prašymais ir pranešimais tarp kompetentingų institucijų ir muitinės pagal *V skyriaus II skirsnį*, taip pat susijusiais pranešimais keičiamasi per 1 dalyje nurodytą informacinę ir komunikacijos sistemą.
5. ***Pagal Reglamentą (ES) 2022/2399 sukuriamą 1 dalyje nurodytos informacinės ir komunikacijos sistemos ir ES*** muitinės vieno langelio *aplinkos jungtis*, kad muitinė ir kompetentingos institucijos galėtų keistis prašymais ir pranešimais pagal šio reglamento *V skyriaus II skirsnį*. Ta jungtis ***sukuriamą ne vėliau kaip per 4 metus nuo 7 dalies a punkte*** nurodyto įgyvendinimo akto priėmimo dienos. Keitimasis 4 dalyje nurodytais prašymais, pranešimais ir susijusiais pranešimais vyksta per tą jungtį, kai tik ji pradeda veikti.
6. Komisija gali iš Įgyvendinimo reglamento (ES) 2015/2447 56 straipsnio 1 dalyje nurodytos priežiūros sistemos gauti informaciją apie į Sąjungos rinką patenkančius arba iš jos išvežamus produktus, susijusią su šio reglamento įgyvendinimu, ir perduoti ją į šio straipsnio 1 dalyje nurodytą informacinę ir komunikacijos sistemą.

7. Komisija gali priimti įgyvendinimo aktus, kuriais nustatomos procedūrinės taisyklės ir išsamios šio straipsnio įgyvendinimo tvarkos nuostatos, įskaitant:
- a) 1 dalyje nurodytos informacinės ir komunikacijos sistemos funkcijas, duomenų elementus ir duomenų tvarkymą, taip pat asmens duomenų tvarkymo, konfidencialumo ir valdymo taisyklės;
 - b) 3 dalyje nurodytos jungties funkcijas, duomenų elementus ir duomenų tvarkymą, taip pat asmens duomenų tvarkymo, konfidencialumo ir valdymo taisyklės;
 - c) perduotinus duomenis, taip pat jų konfidencialumo ir valdymo taisyklės pagal 6 dalį.

Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 35 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

8 straipsnis

Priverčiamojo darbo rizikos zonų arba produktų duomenų bazė

1. Komisija **sukuria duomenų bazę, prireikus, padedama** išorės ekspertų. **Šioje duomenų bazėje pateikiama orientacinė, nebaigtinė, įrodymais pagrįsta, patikrinama** ir reguliariai **atnaujinama informacija apie** priverčiamojo darbo **riziką** konkrečiose geografinėse vietovėse arba **susijusi su konkrečiais produktais ar produktų grupėmis**, įskaitant susijusią su valstybės institucijų taikomu priverčiamuoju darbu. **Duomenų bazėje pirmenybė teikiama plačiai paplitusios ir didelės priverčiamojo darbo rizikos nustatymui.**

2. *1 dalyje nurodyta duomenų bazė grindžiama nepriklausoma ir patikrinama informacija, gaunama iš tarptautinių organizacijų, visų pirma TDO ir JT, arba institucinių, mokslinių tyrimų ar akademinių organizacijų.*

Duomenų bazėje viešai neatskleidžiama informacija, kuria tiesiogiai įvardijami ekonominės veiklos vykdytojai.

Duomenų bazėje nurodomi konkretūs ekonomikos sektoriai konkrečiose geografinėse vietovėse, kurių atžvilgiu yra patikimų ir patikrinamų įrodymų, kad juose valstybės institucijos taiko priverčiamąjį darbą.

3. Komisija užtikrina, kad *duomenų bazė būtų lengvai prieinama, be kita ko, asmenims su negalia, ir paskelbta viešai visomis Sąjungos institucijų oficialiosiomis kalbomis* ne vėliau kaip ... *[18 mėnesių nuo šio reglamento įsigaliojimo dienos]*.



9 straipsnis

Bendras informacijos teikimo punktas

1. *Komisija sukuria specialų centralizuotą informacijos teikimo mechanizmą (toliau – Bendras informacijos teikimo punktas). Bendras informacijos teikimo punktas turi būti prieinamas visomis Sąjungos institucijų oficialiosiomis kalbomis. Jis turi būti patogus naudoti ir nemokamas.*

2. *Informaciją apie tariamus 3 straipsnio pažeidimus per Bendrą informacijos teikimo punktą teikia bet kuris fizinis ar juridinis asmuo arba bet kuri asociacija, neturinti juridinio asmens statuso. Pateiktoje informacijoje turi būti informacija apie atitinkamus ekonominės veiklos vykdytojus arba atitinkamus produktus, pateikiamos tariamus pažeidimus pagrindžiančios priežastys bei įrodymai ir, jei įmanoma, patvirtinamieji dokumentai. Komisija gali priimti įgyvendinimo aktus, kuriais nustatomos procedūrinės taisyklės, šablonai ir kitos nuostatos, susiję su tuo informacijos pateikimu. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 35 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.*

3. *Komisija atmeta bet kokią Bendram informacijos teikimo punktui pateiktą informaciją, kuri yra akivaizdžiai neišsami, nepagrįsta arba pateikta nesąžiningai, ir išsaugotą pateiktą informaciją paskirsto, kad pagrindinė kompetentinga institucija ją įvertintų pagal 15 straipsnyje nustatytą tyrimų paskirstymo metodą.*

4. *Pagrindinė kompetentinga institucija, atsakinga už 3 dalyje nurodytą vertinimą, patvirtina, kad gavo pateiktą informaciją, kruopščiai ir nešališkai įvertina informaciją, ir kuo greičiau informuoja fizinį ar juridinį asmenį arba atitinkamą asociaciją apie jų pateiktos informacijos vertinimo rezultatus.*

5. *Pagrindinė kompetentinga institucija gali paprašyti 2 dalyje nurodyto asmens ar asociacijos pateikti papildomos informacijos.*

6. *Tais atvejais, kai nuo informacijos pateikimo Bendram informacijos teikimo punktui iki sprendimo pradėti tyrimą pagal III skyrių praeina nemažai laiko, pagrindinė kompetentinga institucija, kiek įmanoma, konsultuojasi su informaciją teikiančiu asmeniu arba asociacija, kad patikrintų ar, jų žiniomis, padėtis pasikeitė reikšmingai.*
7. Pranešimams apie šio reglamento pažeidimus ir apie tokius pažeidimus pranešančių asmenų apsaugai taikoma Direktyva (ES) 2019/1937.

10 straipsnis

MVĮ skirtos paramos priemonės

Komisija turėtų parengti papildomas priemones, skirtas ekonominės veiklos vykdytojų ir jų verslo partnerių, priklausančių tai pačiai tiekimo grandinei, visų pirma MVĮ, pastangoms remti. Kai tinkama, informacija apie tas priemones turi būti prieinama per 12 straipsnyje nurodytą bendrąjį portalą priverčiamojo darbo klausimais.

Kompetentingos institucijos paskiria kontaktinius punktus, kurie MVĮ teikia informaciją klausimais, susijusiais su šio reglamento taikymu. Tie kontaktiniai punktai taip pat gali MVĮ teikti pagalbą tais klausimais.

Valstybių narių kompetentingos institucijos taip pat gali organizuoti ekonominės veiklos vykdytojams skirtas mokymų sesijas apie priverčiamojo darbo rizikos rodiklius ir apie tai, kaip viso tyrimo metu palaikyti dialogą su tomis kompetentingomis institucijomis.

11 straipsnis

Gairės

Komisija, *konsultuodamasi su atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais*, ne vėliau kaip ... [18 mėnesių nuo šio reglamento įsigaliojimo dienos] *pateikia ir reguliariai atnaušina* gaires, į kurias *įtraukiamos*:

- a) *ekonominės veiklos vykdytojams skirtos* gairės dėl išsamaus patikrinimo, susijusio su priverčiamuoju darbu, *įskaitant priverčiamąjį vaikų darbą*, kuriose atsižvelgiama į taikomus Sąjungos *ir nacionalinės* teisės aktus, kuriais nustatomi išsamaus patikrinimo reikalavimai dėl priverčiamojo darbo, tarptautinių organizacijų gaires ir rekomendacijas, taip pat į ekonominės veiklos vykdytojų dydį ir ekonominius išteklius, *įvairių rūšių tiekėjus tiekimo grandinėje ir įvairius sektorius*;
- b) *ekonominės veiklos vykdytojams skirtos* gairės dėl *įvairių rūšių priverčiamojo darbo panaikinimo ir atitaisymo geriausios praktikos*;
- c) *kompetentingoms institucijoms skirtos* gairės dėl *praktinio šio reglamento, ypač jo 8, 17 ir 18 straipsnių, įgyvendinimo, įskaitant lyginamuosius standartus, skirtus padėti kompetentingoms institucijoms atlikti rizika grindžiamus vertinimus vykdant tyrimus, ir gairės dėl taikytino įrodymų standarto*;

- d) muitinei ir ekonominės veiklos vykdytojams skirtos gairės dėl 27 straipsnio ir, kai tinkama, visų kitų V skyriaus II skirsnio nuostatų praktinio įgyvendinimo;*
- e) informacija apie priverčiamojo darbo rizikos rodiklius, taip pat apie tai, kaip nustatyti tokius rodiklius, grindžiama nepriklausoma ir patikrinama informacija, įskaitant tarptautinių organizacijų, visų pirma TDO, pilietinės visuomenės, verslo organizacijų ir profesinių sąjungų ataskaitas, ir Sąjungos teisės aktų, kuriais nustatomi išsamaus patikrinimo reikalavimai dėl priverčiamojo darbo, įgyvendinimo patirtimi;*
- f) ekonominės veiklos vykdytojams skirtos gairės dėl išsamaus patikrinimo dėl valstybės institucijų taikomo priverčiamojo darbo;*
- g) ekonominės veiklos vykdytojams ir produktų tiekėjams skirtos gairės dėl to, kaip užmegzti dialogą su kompetentingomis institucijomis pagal III skyrių, visų pirma, dėl teiktinos informacijos rūšies;*
- h) gairės dėl to, kaip pateikti informaciją pagal 9 straipsnį;*
- i) valstybėms narėms skirtos gairės dėl finansinių sankcijų apskaičiavimo metodo ir taikytinų ribų;*

- j) papildoma informacija, kad kompetentingoms institucijoms būtų lengviau įgyvendinti šį reglamentą, o ekonominės veiklos vykdytojams – jo laikytis.

a, b ir f punktuose nurodytomis gairėmis visų pirma siekiama padėti MVĮ laikytis šio reglamento.

Pirmoje pastraipoje nurodytos gairės turėtų derėti su gairėmis, pateiktomis pagal kitus atitinkamus Sąjungos teisės aktus.

12 straipsnis

Bendrasis portalas priverčiamojo darbo klausimais

Komisija sukuria ir reguliariai atnaujina bendrą interneto svetainę (toliau – Bendrasis portalas priverčiamojo darbo klausimais), kurioje vienoje vietoje ir visomis Sąjungos institucijų oficialiosiomis kalbomis visuomenei pateikiama ši informacija:

- a) kompetentingų institucijų pavadinimai, adresai ir kontaktiniai duomenys;
- b) gairės;
- c) duomenų bazė;
- d) viešai prieinamų informacijos šaltinių, kurie yra svarbūs įgyvendinant šį reglamentą, sąrašas, įskaitant šaltinius, kuriuose pateikiami turimi suskirstyti duomenys apie priverčiamojo darbo poveikį ir nukentėjusiuosius, pavyzdžiui, pagal lytį suskirstyti duomenys arba duomenys apie priverčiamąjį vaikų darbą, sudarantys sąlygas nustatyti su amžiumi ir lytimi susijusias tendencijas;
- e) Bendras informacijos teikimo punktas;
- f) visi sprendimai uždrausti produktą;

g) *visi draudimo atšaukimai;*

h) *peržiūrų rezultatai.*

13 straipsnis

Tarptautinis bendradarbiavimas

1. Siekdama palengvinti veiksmingą šio reglamento įgyvendinimą ir vykdymo užtikrinimą, Komisija, prireikus, ***bendradarbiauja ir keičiasi informacija*** su ■ trečiųjų valstybių institucijomis, tarptautinėmis organizacijomis, pilietinės visuomenės atstovais, ***profesinėmis sąjungomis, verslo organizacijomis ir atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais.***
2. ***Tarptautinis bendradarbiavimas su trečiųjų valstybių institucijomis vyksta struktūrizuotai, pavyzdžiui, pasitelkiant jau vykdomus dialogus su trečiosiomis valstybėmis, kaip antai dialogus žmogaus teisių klausimais ir politinius dialogus, dialogus dėl prekybos susitarimuose nustatytų prekybos ir darnaus vystymosi įsipareigojimų arba bendrųjų muitų tarifų lengvatų sistemos įgyvendinimo, taip pat Sąjungos vystomojo bendradarbiavimo iniciatyvas. Prireikus, gali būti vykdomi specialūs dialogai, kurie bus užmegzti ad hoc pagrindu. Tarptautinis bendradarbiavimas gali apimti keitimąsi informacija apie priverčiamojo darbo rizikos zonas ar produktus, geriausią priverčiamojo darbo panaikinimo praktiką ir informacija apie sprendimus uždrausti produktus, įskaitant jų priežastis ir įrodymus, visų pirma, su trečiosiomis valstybėmis, kurios taiko panašius teisės aktus.***
3. Taikant 2 dalį ***Komisija ir valstybės narės gali apsvarstyti galimybę parengti bendradarbiavimo iniciatyvas ir papildomas priemones, kuriomis būtų remiamos ekonominės veiklos vykdytojų, visų pirma MVĮ, taip pat pilietinės visuomenės organizacijų, socialinių partnerių ir trečiųjų valstybių pastangos kovoti su priverčiamuoju darbu ir jo pagrindinėmis priežastimis.***

III skyrius

Tyrimai

14 straipsnis

Rizika grindžiamas požiūris

1. Vertindamos tikimybę, kad ***pažeistas 3 straipsnis, inicijuodamos ir vykdydamos pradinį tyrimų etapą ir nustatydamos atitinkamus produktus ir ekonominės veiklos vykdytojus, Komisija*** ir kompetentingos institucijos laikosi rizika grindžiamo požiūrio.
2. ***Vertindamos tikimybę, kad pažeistas 3 straipsnis, Komisija ir kompetentingos institucijos, siekdamos nustatyti produktų, kurie, kaip įtariama, buvo pagaminti naudojant priverčiamąjį darbą, hierarchiją, atitinkamai taiko šiuos kriterijus:***
 - a) ***įtariamo priverčiamojo darbo mastas ir sunkumas, įskaitant tai, ar problema galėtų būti valstybės institucijų taikomas priverčiamasis darbas;***
 - b) ***Sąjungos rinkai pateiktų ar tiekiamų produktų kiekis arba apimtis;***
 - c) ***produkto dalies, kuri, kaip įtariama, buvo pagaminta naudojant priverčiamąjį darbą, dydis galutiniam produkte.***
3. ***Tikimybės, kad pažeistas 3 straipsnis, vertinimas grindžiamas visa Komisijos ir kompetentingų institucijų turima svarbia, faktine ir patikrinama informacija, įskaitant šią informaciją, bet vien ją neapsiribojant:***
 - a) ***7 straipsnio 1 dalyje nurodytoje informacinėje ir komunikacijos sistemoje įrašytą informaciją ir sprendimus, įskaitant visus ankstesnius atvejus, kai ekonominės veiklos vykdytojas laikėsi arba nesilaikė 3 straipsnio;***

- b) duomenų bazę, nurodytą 8 straipsnyje;*
- c) rizikos rodiklius ir kitą informaciją pagal 11 straipsnio e punktą;*
- d) pagal 9 straipsnį pateiktą informaciją;*
- e) informaciją apie vertinamus produktus ir ekonominės veiklos vykdytojus, kurią Komisija arba kompetentinga institucija gavo iš kitų šiam reglamentui įgyvendinti svarbių institucijų, pavyzdžiui, valstybių narių išsamaus patikrinimo, darbo, sveikatos ar mokesčių institucijų;*
- f) visus klausimus, kylančius po sėkmingų konsultacijų su atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais, pavyzdžiui, pilietinės visuomenės organizacijomis ir profesinėmis sąjungomis.*

4. Inicijuodama pradinį tyrimą pagal 17 straipsnį, pagrindinė kompetentinga institucija kuo daugiau dėmesio skiria ekonominės veiklos vykdytojams ir, prireikus, produktų tiekėjams, dalyvaujantiems tiekimo grandinės etapuose, kuo arčiau tos vietos, kur, kaip tikėtina, naudojamas priverčiamasis darbas, ir turintiems didžiausią įtaką siekiant užkirsti kelią priverčiamojam darbu naudojimui, jį sumažinti ir panaikinti. Pagrindinė kompetentinga institucija taip pat atsižvelgia į atitinkamų ekonominės veiklos vykdytojų dydį ir ekonominius išteklius, visų pirma į tai, ar ekonominės veiklos vykdytojas yra MVI, ir į tiekimo grandinės sudėtingumą.

15 straipsnis

Tyrimų paskirstymas

1. ***Jei įtariamasis priverčiamasis darbas atliekamas ne Sąjungos teritorijoje, Komisija veikia kaip pagrindinė kompetentinga institucija.***
2. ***Jei įtariamasis priverčiamasis darbas atliekamas valstybės narės teritorijoje, tos valstybės narės kompetentinga institucija veikia kaip pagrindinė kompetentinga institucija.***

16 straipsnis

Tyrimų koordinavimas ir savitarpio pagalba

1. ***Siekdamos nuosekliai ir veiksmingai įgyvendinti šį reglamentą, Komisija ir kompetentingos institucijos glaudžiai bendradarbiauja vienos su kitomis ir teikia vienos kitoms savitarpio pagalbą.***
2. ***Pagrindinė kompetentinga institucija paiso ekonominės veiklos vykdytojo teisės būti išklausytam visais proceso etapais.***
3. ***Pagrindinė kompetentinga institucija bet kuriuo metu ir nepagrįstai nedelsdama per 7 straipsnio 1 dalyje nurodytą informacinę ir komunikacijos sistemą praneša, jei randa naujos informacijos apie įtariamą priverčiamąjį darbą teritorijoje, kuri nepriklauso jos kompetencijai pagal 15 straipsnį.***

4. *Pagrindinė kompetentinga institucija gali prašyti kitų atitinkamų kompetentingų institucijų pagalbos. Tai gali apimti prašymą dėl paramos siekiant susisiekti su ekonominės veiklos vykdytojais, kurių įsisteigimo vieta yra tos valstybės narės teritorijoje arba kurių veiklos kalba yra tos valstybės narės kalba. Kitos tyrimu suinteresuotos kompetentingos institucijos gali prašyti aktyviai dalyvauti tyrime.*
5. *Kompetentinga institucija, kuri per 7 straipsnio 1 dalyje nurodytą informacinę ir komunikacijos sistemą gavo kitos kompetentingos institucijos prašymą pateikti informaciją, pateikia atsakymą per 20 darbo dienų nuo prašymo gavimo dienos.*
6. *Kompetentinga institucija, kuri gavo prašymą pateikti informaciją, gali paprašyti prašančiosios kompetentingos institucijos papildyti prašyme pateiktą informaciją, jei ji padaro išvadą, kad iš pradžių pateiktos informacijos nepakanka.*
7. *Kompetentinga institucija, kuri gavo prašymą pateikti informaciją, gali atsisakyti patenkinti tą prašymą tik tuo atveju, jei ji įrodo, kad prašymo įvykdymas iš esmės pakenktų jos pačios veiklos vykdymui.*

■

Pradinis tyrimų etapas

1. Prieš ***inicijuodama*** tyrimą pagal 18 straipsnio 1 dalį, ***pagrindinė kompetentinga institucija*** prašo vertinamų ekonominės veiklos vykdytojų ***ir, prireikus, kitų produktų tiekėjų*** pateikti informaciją apie ***atitinkamus*** veiksmus, kurių jie ėmėsi, siekiant nustatyti priverčiamojo darbo riziką jų veikloje ir ***tiekimo*** grandinėse, užkirsti jai kelią, ją sumažinti, panaikinti ***arba atitaisyti***, kiek tai susiję su vertinamais produktais, įskaitant remiantis vienu iš šių elementų, ***nebent tai pakenktų vertinimo rezultatams***:
- a) taikytiniais Sąjungos arba nacionalinės teisės aktais, kuriais nustatomi išsamaus patikrinimo ir skaidrumo reikalavimai, susiję su priverčiamuoju darbu;
 - b) Komisijos  paskelbtomis gairėmis;
 - c) išsamaus patikrinimo gairėmis ar rekomendacijomis, kurias pateikė JT, TDO, EBPO ar kitos atitinkamos tarptautinės organizacijos, ***visų pirma gairėmis ir rekomendacijomis, kurios susijusios su geografinėmis vietovėmis, gamybos vietomis ir ekonomine veikla tam tikruose sektoriuose, kuriuose sistemingai ir plačiu mastu taikoma priverčiamojo darbo praktika***;
 - d) bet koku kitu ***prasmingu*** išsamiu patikrinimu ***ar kita informacija, susijusia*** su priverčiamuoju darbu ***jų tiekimo grandinėje***.

Pagrindinė kompetentinga institucija gali prašyti kitų atitinkamų suinteresuotųjų subjektų, įskaitant asmenis ar asociacijas, pateikusius svarbią, faktinę ir patikrinamą informaciją pagal 9 straipsnį, ir visų kitų fizinių ar juridinių asmenų, susijusių su vertinamais produktais ir geografinėmis vietovėmis, taip pat Europos išorės veiksmų tarnybos ir Sąjungos delegacijų atitinkamose trečiosiose valstybėse pateikti informaciją apie tuos veiksmus.

2. Ekonominės veiklos vykdytojai į šio straipsnio 1 dalyje nurodytą **■** prašymą atsako per 30 darbo dienų nuo tokio prašymo gavimo dienos. Ekonominės veiklos vykdytojai **■** gali pateikti bet kokią kitą informaciją, kuri, jų nuomone, yra naudinga taikant šį straipsnį.
Prireikus, ekonominės veiklos vykdytojai gali prašyti 10 straipsnyje nurodyto kontaktinio punkto paramos, susijusios su tuo, kaip vesti dialogą su pagrindine kompetentinga institucija.
3. Per 30 darbo dienų nuo informacijos, kurią ekonominės veiklos vykdytojai pateikė pagal šio straipsnio 2 dalį, gavimo dienos **pagrindinė** kompetentinga institucija, remdamasi 14 **straipsnio 3** dalyje nurodytu vertinimu ir ekonominės veiklos vykdytojų pagal šio straipsnio 2 dalį pateikta informacija, užbaigia pradinį savo tyrimo etapą, skirtą nustatyti, ar yra pagrįstas susirūpinimas, kad pažeistas 3 straipsnis.
■
4. *Nepaisant šio straipsnio 3 dalies, jei pagrindinė kompetentinga institucija neprašė pateikti informacijos pagal šio straipsnio 1 dalį arba 20 straipsnio 2 dalies a–e punktuose nurodytais atvejais, pagrindinė kompetentinga institucija, remdamasi bet kuriais kitais turimais faktais, gali padaryti išvadą, kad yra pagrįstas susirūpinimas, jog pažeistas 3 straipsnis.*

5. *Pagrindinė kompetentinga institucija neinicijuoja tyrimo pagal 18 straipsnį ir atitinkamai informuoja vertinamus ekonominės veiklos vykdytojus, jei, remdamasi 14 straipsnio 3 dalyje nurodytu vertinimu ir pagal šio straipsnio 2 dalį ekonominės veiklos vykdytojų pateikta informacija, jei jos yra, mano, kad nėra pagrįsto susirūpinimo, jog pažeistas 3 straipsnis, arba kad priežastys, dėl kurių atsirado pagrįstas susirūpinimas, buvo pašalintos, pavyzdžiui, dėl to, kad (bet tuo neapsiribojant) taikytini teisės aktai, gairės, rekomendacijos ar bet koks kitas išsamus patikrinimas, susijęs su priverčiamuoju darbu, nurodyti šio straipsnio 1 dalyje, taikomi taip, kad būtų sumažinta priverčiamojo darbo rizika, užkirstas jai kelias ir ji panaikinta.*
6. *Pagrindinė kompetentinga institucija per 7 straipsnio 1 dalyje nurodytą informacinę ir komunikacijos sistemą praneša apie savo vertinimo rezultatus pagal šio straipsnio 5 dalį.*



18 straipsnis

Tyrimai

1. **Pagrindinė** kompetentinga institucija, kuri pagal **17** straipsnio **4** dalį nustato, kad yra pagrįstas susirūpinimas, jog buvo pažeistas 3 straipsnis, **inicijuoja** tyrimą dėl atitinkamų produktų ir ekonominės veiklos vykdytojų **ir** per 3 darbo dienas nuo sprendimo inicijuoti tokį tyrimą priėmimo dienos informuoja ekonominės veiklos vykdytojus, kurių atžvilgiu atliekamas tyrimas, apie:
 - a) tyrimo inicijavimą ir galimas jo pasekmes;
 - b) produktus, dėl kurių atliekamas tyrimas;
 - c) tyrimo inicijavimo priežastis, nebent tai pakenktų tyrimo rezultatams;
 - d) ekonominės veiklos vykdytojų teisę **pagrindinei** kompetentingai institucijai pateikti dokumentus ar informaciją ir datą, iki kurios tokia informacija turi būti pateikta.
2. **Pagrindinė kompetentinga institucija per 7 straipsnio 1 dalyje nurodytą informacinę ir komunikacijos sistemą praneša, kad tyrimas inicijuotas pagal šio straipsnio 1 dalį.**

3. *Pagrindinei kompetentingai institucijai paprašius, ekonominės veiklos vykdytojai, kurių atžvilgiu atliekamas tyrimas, pateikia visą tyrimui svarbią ir būtiną informaciją, įskaitant informaciją apie tiriamus produktus ir, kai tinkama, apie produkto dalį, kuria turėtų apsiriboti tyrimas, taip pat tų gaminių ar jų dalių gamintoją, produktų gamintoją, produktų tiekėją, importuotoją ar eksportuotoją. Prašydama tokios informacijos, pagrindinė kompetentinga institucija, kiek įmanoma, pirmenybę teikia ekonominės veiklos vykdytojams, kurių atžvilgiu atliekamas tyrimas, dalyvaujantiems tiekimo grandinės etapuose, ypač kuo arčiau tos vietos, kur, kaip tikėtina, naudojamas priverčiamasis darbas, ir atsižvelgia į ekonominės veiklos vykdytojų dydį ir ekonominius išteklius, ypač į tai, ar ekonominės veiklos vykdytojas yra MVĮ, atitinkamų produktų kiekį, tiekimo grandinės sudėtingumą ir įtariamo priverčiamojo darbo mastą. Kai būtina, ekonominės veiklos vykdytojai gali prašyti 10 straipsnyje nurodyto kontaktinio punkto paramos, susijusios su tuo, kaip bendradarbiauti su pagrindine kompetentinga institucija.*
4. *Pagrindinė kompetentinga institucija nustato bent 30 darbo dienų ir ne daugiau kaip 60 darbo dienų terminą, per kurį ekonominės veiklos vykdytojai turi pateikti 3 dalyje nurodytą informaciją. Ekonominės veiklos vykdytojai gali prašyti pratęsti tą terminą pateikdami pagrindimą. Spręsdama, ar suteikti tokį pratęsimą, pagrindinė kompetentinga institucija atsižvelgia į atitinkamų ekonominės veiklos vykdytojų dydį ir ekonominius išteklius, įskaitant tai, ar ekonominės veiklos vykdytojas yra MVĮ.*
5. *Pagrindinė kompetentinga institucija gali rinkti informaciją iš bet kurio atitinkamo fizinio ar juridinio asmens arba jį apklausti, jei jis sutinka būti apklaustas su tyrimo dalyku susijusios informacijos rinkimo tikslu, įskaitant atitinkamus ekonominės veiklos vykdytojus ar visus kitus suinteresuotuosius subjektus.*

6. *Pagrindinė kompetentinga institucija, kai būtina, gali atlikti visus būtinus patikrinimus ir inspektavimus pagal 19 straipsnį.*

19 straipsnis

Inspektavimas vietoje

1. *Išimtiniais atvejais, kai pagrindinė kompetentinga institucija mano, kad būtina atlikti inspektavimus vietoje, ji juos atlieka atsižvelgdama į tai, kur kyla priverčiamojo darbo rizika.*
2. *Kai priverčiamojo darbo rizikos vieta yra valstybės narės teritorijoje, pagrindinė kompetentinga institucija gali pati atlikti inspektavimus pagal nacionalinę teisę, atitinkančią Sąjungos teisę. Kai būtina, pagrindinė kompetentinga institucija gali prašyti, kad kitos šiam reglamentui įgyvendinti svarbios nacionalinės institucijos, pavyzdžiui, darbo, sveikatos ar mokesčių institucijos, bendradarbiautų.*
3. *Kai priverčiamojo darbo rizikos vieta yra už Sąjungos teritorijos ribų, Komisija, veikdama kaip pagrindinė kompetentinga institucija, gali atlikti visus būtinus patikrinimus ir inspektavimus su sąlyga, kad atitinkami ekonominės veiklos vykdytojai duoda sutikimą ir kad apie tai oficialiai pranešama trečiosios valstybės, kurioje turi būti atliekami inspektavimai, vyriausybei ir ji neprieštarauja. Prireikus, Komisija gali prašyti Europos išorės veiksmų tarnybos pagalbos, kad būtų sudarytos palankesnės sąlygos tokiems kontaktams palaikyti.*

I

IV skyrius

Sprendimai

20 straipsnis

■ Sprendimai *dėl 3 straipsnio pažeidimo*

1. ***Pagrindinė*** kompetentinga institucija įvertina visą informaciją ir įrodymus, surinktus pagal ***III skyrių***, ir tuo remdamasi nustato, ar ***produktai, kurie buvo pateikti ar tiekiami rinkai arba yra eksportuojami, pažeidžia 3 straipsnį***, per pagrįstą laikotarpį nuo tos dienos, kurią ji inicijavo tyrimą pagal ***18 straipsnio 1 dalį***. ***Pagrindinė kompetentinga institucija stengiasi priimti šio straipsnio 4 dalyje nurodytą sprendimą arba užbaigti tyrimą per 9 mėnesius nuo tos dienos, kurią ji inicijavo tyrimą.***
2. Nepaisant šio straipsnio 1 dalies, ***pagrindinė*** kompetentinga institucija gali nustatyti, kad buvo pažeistas 3 straipsnis, remdamasi kitais turimais faktais, ***jei nebuvo įmanoma surinkti informacijos ir įrodymų pagal 17 straipsnio 1 dalį ir 18 straipsnio 3 dalį, visų pirma tais atvejais, kai, gavęs prašymą pateikti informaciją, ekonominės veiklos vykdytojas arba valdžios institucija:***
 - a) ***atsisako pateikti prašomą informaciją be tinkamo pagrindo,***
 - b) ***nepateikia prašomos informacijos per nustatytą terminą be tinkamo pagrindo,***
 - c) ***pateikia neišsamią arba neteisingą informaciją, kuria siekiama sustabdyti tyrimą,***
 - d) ***pateikia klaidinančią informaciją, arba***

e) kitaip trukdo tyrimui, įskaitant atvejus, kai pradiniam tyrimo etape ar per tyrimą nustatoma valstybės institucijų taikomo priverčiamojo darbo rizika.

3. Jei *pagrindinė* kompetentinga institucija negali nustatyti, kad *atitinkami produktai buvo pateikti ar tiekiami rinkai arba yra eksportuojami pažeidžiant 3 straipsnį, ji užbaigia tyrimą ir informuoja ekonominės veiklos vykdytojus, kurių atžvilgiu buvo atliekamas tyrimas. Ji taip pat informuoja visas kitas kompetentingas institucijas per 7 straipsnio 1 dalyje nurodytą informacinę ir komunikacijos sistemą. Tai, kad tyrimas užbaigiamas, netrukdo inicijuoti naujo tyrimo dėl to paties produkto ir ekonominės veiklos vykdytojo, jei yra naujos svarbios informacijos.*

I

4. Jei *pagrindinė* kompetentinga institucija nustato, kad *atitinkami produktai buvo pateikti ar tiekiami rinkai arba yra eksportuojami pažeidžiant 3 straipsnį*, ji nedelsdama priima sprendimą, kuriame nurodomas:

a) draudimas pateikti ar tiekti atitinkamus produktus Sąjungos rinkai ir juos eksportuoti;

- b) įpareigojimas, kuriuo reikalaujama, kad ekonominės veiklos vykdytojai, kurių atžvilgiu atliekamas tyrimas, atšauktų atitinkamus Sąjungos rinkai jau pateiktus arba tiekčius produktus *arba iš elektroninės sąsajos pašalintų turinį, nurodanti į atitinkamus produktus ar jų sąrašų įrašus;*
- c) įpareigojimas, kuriuo reikalaujama, kad ekonominės veiklos vykdytojai, kurių atžvilgiu atliekamas tyrimas, šalintų atitinkamus produktus pagal **25 straipsnį arba, jei produkto dalys, kuriomis, kaip nustatyta, pažeidžiamas 3 straipsnis, pakeičiamos, įpareigojimas, kuriuo reikalaujama, kad tie ekonominės veiklos vykdytojai šalintų tas to produkto dalis.**

Kai aktualu, pirmos pastraipos a punkte nurodytame draudime ir pirmos pastraipos c punkte nurodytame įpareigojime nustatomos produkto dalys, kuriomis kaip nustatyta pažeidžiamas 3 straipsnis, kurios turi būti pakeistos, kad produktą būtų galima pateikti, tiekti rinkai arba eksportuoti.

5. *Nukrypstant nuo 4 dalies pirmos pastraipos c punkto ir jei tai yra tinkama siekiant išvengti tiekimo grandinės, kurios svarba Sąjungai yra strateginė ar ypatinga, sutrikimų, pagrindinė kompetentinga institucija gali nenustatyti įpareigojimo pašalinti atitinkamą produktą pagal 4 dalį. Vietoj to pagrindinė kompetentinga institucija gali įpareigoti, kad atitinkamo produkto tiekimas būtų sustabdytas nustatytą laikotarpį, kuris negali būti ilgesnis nei būtina su atitinkamu produktu susijusiam priverčiamajam darbui panaikinti, ekonominės veiklos vykdytojų sąskaita.*

Jei ekonominės veiklos vykdytojai per tą laikotarpį įrodo, kad jie pašalino priverčiamąjį darbą iš tiekimo grandinės atitinkamo produkto atžvilgiu, nepakeisdami to produkto ir nutraukdami priverčiamąjį darbą, nustatytą šio straipsnio 4 dalyje nurodytame sprendime, pagrindinė kompetentinga institucija peržiūri savo sprendimą pagal 21 straipsnį.

Jei ekonominės veiklos vykdytojai per tą laikotarpį neįrodo, kad pašalino priverčiamąjį darbą iš tiekimo grandinės atitinkamo produkto atžvilgiu, nepakeisdami to produkto ir nutraukdami priverčiamąjį darbą, nustatytą 4 dalyje nurodytame sprendime, taikomas tos dalies c punktas.

6. *Jei Komisija veikia kaip pagrindinė kompetentinga institucija, šio straipsnio 4 dalyje nurodytas sprendimas priimamas įgyvendinimo aktu. Tokie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 35 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.*
7. *Pagrindinė kompetentinga institucija apie šio straipsnio 4 dalyje nurodytą sprendimą praneša visiems ekonominės veiklos vykdytojams, kuriems jis skirtas, ir perduoda jį visoms kompetentingoms institucijoms ir, jei taikoma, Komisijai per 7 straipsnio 1 dalyje nurodytą informacinę ir komunikacijos sistemą.*
8. *Valstybės narės kompetentingos institucijos pagal 4 dalį priimtus pagrindinės institucijos sprendimus pripažįsta ir vykdo kitos valstybės narės pagrindinė kompetentinga institucija, jei jie susiję su produktais, turinčiais tą pačią identifikacinę informaciją, ir kurie yra kilę iš tos pačios tiekimo grandinės, kurioje nustatyta, kad buvo naudojamas priverčiamasis darbas.*

21 straipsnis

Sprendimų dėl 3 straipsnio pažeidimo peržiūra

- 1. Pagrindinė kompetentinga institucija ekonominės veiklos vykdytojams, kuriems daro poveikį 20 straipsnyje nurodytas sprendimas, leidžia bet kuriuo metu prašyti peržiūrėti tą sprendimą. Prašyme atlikti peržiūrą pateikiama informacija, įrodanti, kad produktai pateikiami ar tiekiami rinkai arba yra skirti eksportuoti pagal 3 straipsnį. Toje informacijoje pateikiama esminė nauja informacija, kuri tyrimo metu nebuvo pateikta pagrindinei kompetentingai institucijai.**
- 2. Pagrindinė kompetentinga institucija sprendimą dėl 1 dalyje nurodyto prašymo atlikti peržiūrą priima per 30 darbo dienų nuo prašymo gavimo dienos.**
- 3. Jeigu ekonominės veiklos vykdytojai įrodo, kad įvykdė 20 straipsnyje nurodytą sprendimą ir pašalino priverčiamąjį darbą iš savo veiklos ar tiekimo grandinės, kiek tai susiję su atitinkamais produktais, pagrindinė kompetentinga institucija ateičiai atšaukia savo sprendimą, informuoja ekonominės veiklos vykdytojus ir pašalina jį iš Bendrojo portalo priverčiamojo darbo klausimais.**
- 4. Jeigu Komisija veikia kaip pagrindinė kompetentinga institucija, šio straipsnio 3 dalyje nurodytas atšaukimas įgyvendinamas įgyvendinimo aktu. Tokie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 35 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros. Jei yra tinkamai pagrįstų priežasčių, dėl kurių privaloma skubėti ir kurios susijusios su atitinkamų ekonominės veiklos vykdytojų teisės į gynybą ir nuosavybės teisės apsauga, Komisija priima nedelsiant taikytinus įgyvendinimo aktus laikydamasi 35 straipsnio 3 dalyje nurodytos procedūros. Tie įgyvendinimo aktai galioja ne ilgiau kaip 12 mėnesių.**

5. *Ekonominės veiklos vykdytojai, kuriems daro poveikį 20 straipsnyje nurodytas valstybės narės pagrindinės kompetentingos institucijos sprendimas pagal šį reglamentą, turi teisę kreiptis į teismą, kad šis peržiūrėtų sprendimo procesinį ir materialinį teisėtumą.*
6. *5 dalimi nedaromas poveikis jokioms nacionalinės teisės nuostatoms, pagal kurias reikalaujama, kad prieš pradedant teisminį procesą būtų atliktos visos įmanomos administracinės peržiūros procedūros.*
7. *Valstybės narės pagrindinės kompetentingos institucijos priimtais 20 straipsnyje nurodytais sprendimais nedaromas poveikis jokiems teismo pobūdžio sprendimams, kuriuos valstybių narių nacionaliniai teismai priima dėl tų pačių ekonominės veiklos vykdytojų ar tų pačių produktų.*

22 straipsnis

Sprendimų turinys

1. **20 straipsnyje** nurodytame sprendime pateikiami visi toliau nurodyti elementai:
 - a) tyrimo išvados ir jas pagrindžianti informacija **bei įrodymai**;
 - b) **pagrįsti terminai**, per **kuriuos** ekonominės veiklos vykdytojai turi įvykdyti **nurodymus ir kurie** negali būti **trumpesni** nei 30 darbo dienų; **greitai gendančių prekių, gyvūnų ir augalų atveju terminas negali būti trumpesnis nei 10 darbo dienų**; nustatydamą **terminus**, **pagrindinė** kompetentinga institucija atsižvelgia į ekonominės veiklos vykdytojo dydį ir ekonominius išteklius, **įskaitant tai, ar veiklos vykdytojas yra MVI, produkto dalies dydį ir tai, ar ji gali būti pakeista; terminai turi būti proporcingi laikui, kurio reikia įvairiems įpareigojimams įvykdyti, ir negali būti ilgesni nei tai yra būtina**;

- c) visa svarbi informacija, visų pirma, išsami informacija, pagal kurią galima identifikuoti produktą, kuriam taikomas sprendimas, įskaitant išsamią informaciją apie gaminių gamintoją ar produktų gamintoją, produkto tiekėjus, importuotoją, eksportuotoją, **ir, kai tinkama, gamybos vietą**;
- d) jei turima ir taikytina, informacija, kurios reikalaujama pagal muitų teisės aktus, kaip apibrėžta Reglamento (ES) Nr. 952/2013 5 straipsnio 2 punkte;
- e) **informacija apie sprendimo teisminės peržiūros galimybes.**

2. Komisija priima įgyvendinimo aktus, kuriais nustatoma išsami informacija, kuri turi būti įtraukta į 20 straipsnyje nurodytus sprendimus. Tie duomenys apima bent išsamią informaciją, kuri turi būti pateikta **arba su kuria turi būti leidžiama susipažinti** muitinei pagal 27 straipsnio 3 dalį, **kad būtų sudarytos sąlygos produktų identifikavimui pagal 26 straipsnio 4 dalį**. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis **35 straipsnio 2 dalyje** nurodytos nagrinėjimo procedūros.

V SKYRIUS

Vykdymo užtikrinimas

I skirsnis

Kompetentingos institucijos

23 straipsnis

Sprendimų vykdymo užtikrinimas

- 1. Jeigu per 22 straipsnio 1 dalies b punkte nurodytą pagrįstą terminą ekonominės veiklos vykdytojas neįvykdo 20 straipsnyje nurodyto sprendimo, kompetentingos institucijos yra atsakingos už to sprendimo vykdymo užtikrinimą ir užtikrina visus toliau nurodytus elementus:*

- a) draudimas pateikti ar tiekti Sąjungos rinkai atitinkamus produktus ir juos eksportuoti;*
- b) atitinkamų institucijų atliekamas rinkai jau pateiktų arba tiekų produktų atšaukimas iš Sąjungos rinkos laikantis Sąjungos ir nacionalinės teisės aktų;*
- c) atšauktų produktų ir ekonominės veiklos vykdytojui likusių atitinkamų produktų pašalinimas laikantis 25 straipsnio to ekonominės veiklos vykdytojo sąskaita;*
- d) priegios prie atitinkamų produktų ir sąrašų įrašų, kuriuose nurodomi tie produktai, pateikimo apribojimas paprašant atitinkamos trečiosios šalies įgyvendinti tokį apribojimą.*

2. Jei ekonominės veiklos vykdytojas nevykdo 20 straipsnyje nurodyto sprendimo, kompetentinga institucija arba tiesiogiai, bendradarbiaudama su kitomis institucijomis, arba kreipdamasi į kompetentingas teismines institucijas, atitinkamam ekonominės veiklos vykdytojui taiko sankcijas pagal 37 straipsnį.

24 straipsnis

Produktų, pagamintų naudojant priverčiamąjį darbą, atšaukimas ir šalinimas

- 1. *Reglamento (ES) 2019/1020 10 straipsnyje nurodytoms rinkos priežiūros institucijoms ir bet kurioms kitoms su atitinkamais produktais susijusioms institucijoms per šio reglamento 7 straipsnio 1 dalyje nurodytą informacinę ir komunikacijos sistemą pranešama apie nurodymą atšaukti jau Sąjungos rinkai pateiktus ar tiekiamus produktus ir juos šalinti pagal šio reglamento 20 straipsnio 4 dalį.***
- 2. *Kompetentinga institucija, koordinuodama veiksmus su visomis kitomis su atitinkamu gaminiu susijusiomis institucijomis, yra atsakinga už 1 dalyje nurodytų produktų atšaukimą ir šalinimo užtikrinimą.***

25 straipsnis

Produktų, pagamintų naudojant priverčiamąjį darbą, šalinimo būdas

Laikantis Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2008/98/EB²⁷ nustatytos atliekų hierarchijos, ekonominės veiklos vykdytojai ir valstybių narių kompetentingos institucijos, atsakingos už produktų šalinimą, kaip to reikalaujama atitinkamai pagal šio reglamento 20 straipsnio 4 dalies c punktą ir 23 straipsnio 1 dalies c punktą, tuos produktus šalina juos perdirbant arba, jei tai neįmanoma, padarant tuos produktus netinkamais naudoti. Greitai gendantys produktai dovanojami labdaros ar viešojo intereso tikslais arba, jei tai neįmanoma, jie padaromi netinkamais naudoti.

²⁷ 2008 m. lapkričio 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/98/EB dėl atliekų ir panaikinti kai kurias direktyvas (OL L 312, 2008 11 22, p. 3).

II skirsnis

Muitinė

26 straipsnis

Muitinis tikrinimas

1. Į Sąjungos rinką patenkantiems arba iš jos išvežamiems produktams taikomas šiame ***skirsnyje*** nustatytas tikrinimas ir priemonės.
2. Taikant šį ***skirsnį*** nedaromas poveikis ***jokiems*** kitiems Sąjungos teisės aktams, kuriais reglamentuojamas ***muitinės rizikos valdymas, muitinis tikrinimas ir prekių išleidimas į laisvą apyvartą bei eksportas, visų pirma***, Reglamentui (ES) Nr. 952/2013.
3. ***Pagrindinė*** kompetentinga institucija nedelsdama praneša valstybių narių muitinėms ***apie 20 straipsnyje nurodytus sprendimus uždrausti pateikti ar tiekti produktus Sąjungos rinkai ir juos eksportuoti***.
4. Muitinė remiasi sprendimais, apie kuriuos pranešta pagal šio straipsnio 3 dalį, kad identifikuotų produktus, kurie gali neatitikti šio reglamento 3 straipsnyje nustatyto draudimo. Tuo tikslu ji atlieka į Sąjungos rinką patenkančių arba iš jos išvežamų produktų tikrinimą, ***grindžiamą rizikos valdymu, kaip nustatyta*** Reglamente (ES) Nr. 952/2013.
5. ***Pagrindinė*** kompetentinga institucija nedelsdama praneša valstybių narių muitinėms apie bet kokią atšaukimą ar apie ***bet kokius*** sprendimo pakeitimus ***remiantis peržiūra pagal 21 straipsnį***.

Papildoma informacija, kuri turi būti pateikta **arba su kuria turi būti leidžiama susipažinti** muitinei

1. Komisijai pagal 33 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais papildomas šis reglamentas ir kuriais nustatomi produktai ar produktų grupės, apie kuriuos muitinei teikiama šio straipsnio 2 dalyje nurodyta informacija. **Atitinkami produktai ar produktų grupė parenkami laikantis proporcingo požiūrio, remiantis, inter alia, duomenų bazėje turima informacija, 7 straipsnio 1 dalyje nurodytoje** informacinėje ir komunikacijos sistemoje įrašyta informacija **ir pagrįsta informacija, kuria keičiamasi Tinkle.**
2. **Asmuo, ketinantis pateikti produktą, kuriam taikomas pagal šio straipsnio 1 dalį priimtas deleguotasis aktas, taikant muitinės išleidimo į laisvą apyvartą arba eksporto procedūras, pateikia arba leidžia muitinei susipažinti su informacija, pagal kurią identifikuojamas produktas, informacija apie gaminio gamintoją ar produkto gamintoją ir informacija apie produktų tiekėjus,** išskyrus atvejus, kai tokios informacijos jau yra reikalaujama pagal Reglamento (ES) Nr. 952/2013 5 straipsnio 2 punkte nurodytus muitų teisės aktus.
3. Komisija gali priimti įgyvendinimo aktus, kuriais **nustatoma išsami šio straipsnio 1 ir 2 dalių įgyvendinimo tvarka ir apibrėžiama,** kokia informacija turi būti pateikta **ar su kokia informacija turi būti leidžiama susipažinti** muitinei pagal šio straipsnio 2 dalį. **Tie** įgyvendinimo aktai priimami laikantis **35 straipsnio 2 dalyje** nurodytos nagrinėjimo procedūros.

4. Jei konkretus produktas identifikuojamas **20** straipsnyje nurodytame sprendime, kad muitinė galėtų nedelsdama imtis veiksmų *dėl to konkretaus produkto*, pagal šio straipsnio **1 dalį** priimtiems deleguotiesiems aktams taikoma **34** straipsnyje numatyta procedūra.

28 straipsnis

Sustabdymas

Jeigu muitinė, *naudodama savo atitinkamą rizikos valdymo sistemą*, nustato, kad į Sąjungos rinką patenkantis arba iš jos išvežamas produktas, kuris, remiantis *sprendimu, apie kurį pranešta* pagal **26** straipsnio 3 dalį, galėtų pažeisti 3 straipsnį, ji sustabdo to produkto išleidimą į laisvą apyvartą arba eksportą. Muitinė nedelsdama praneša *savo valstybės narės* kompetentingoms institucijoms apie tą sustabdymą ir perduoda visą susijusią informaciją, kad jos galėtų nustatyti, ar produktui taikomas sprendimas, apie kurį pranešta pagal **26** straipsnio 3 dalį.

29 straipsnis

Išleidimas į laisvą apyvartą arba eksportas

1. Tais atvejais, kai pagal **28** straipsnį buvo sustabdytas produkto išleidimas į laisvą apyvartą arba eksportas, tas produktas išleidžiamas į laisvą apyvartą arba eksportuojamas, jei visi kiti su tokiu išleidimu ar eksportu susiję reikalavimai ir formalumai įvykdyti ir tenkinama viena iš šių sąlygų:
 - a) jei kompetentingos institucijos nepaprašė muitinės toliau taikyti sustabdymo – per 4 darbo dienas nuo sustabdymo; greitai gendančių produktų, gyvūnų ir augalų atveju šis terminas yra 2 darbo dienos;

- b) kompetentingos institucijos informavo muitinę apie savo patvirtinimą išleisti į laisvą apyvartą arba eksportuoti pagal šį reglamentą.
2. Išleidimas į laisvą apyvartą arba eksportas pagal 1 dalį nelaikomas atitiktis Sąjungos teisei, visų pirma šiam reglamentui, įrodymu.

30 straipsnis

Atsisakymas išleisti į laisvą apyvartą arba eksportuoti

1. Jeigu kompetentingos institucijos padaro išvadą, kad produktas, apie kurį joms buvo pranešta pagal **28** straipsnį, yra produktas, pagamintas naudojant priverčiamąjį darbą pagal **20 straipsnyje** nurodytą sprendimą, jos reikalauja, kad muitinė neišleistų jo į laisvą apyvartą ir neleistų jo eksportuoti.
2. Kompetentingos institucijos nedelsdamos įveda šio straipsnio 1 dalyje nurodytą informaciją į 7 straipsnio 1 dalyje nurodytą informacinę ir komunikacijos sistemą ir apie tai praneša muitinei. Gavusi tokį pranešimą, muitinė neleidžia to produkto išleisti į laisvą apyvartą arba eksportuoti, taip pat muitinės duomenų apdorojimo sistemoje ir, jei įmanoma, prie produkto pridedamoje komercinėje sąskaitoje faktūroje ir bet kuriame kitame susijusiame lydimajame dokumente pateikia tokį pranešimą:
- „Produktas pagamintas naudojant priverčiamąjį darbą. Išleisti į laisvą apyvartą arba eksportuoti neleidžiama. Reglamentas (ES) .../...⁺“.

⁺ OL: prašom tekste įrašyti reglamento, išdėstyto dokumente PE-CONS 67/24 (2022/0269(COD)), numerį.

3. Jeigu pagal *1 dalį* atsisakoma išleisti produktą į laisvą apyvartą arba jį eksportuoti, muitinė *pašalina tą produktą* laikydamasi nacionalinės teisės aktų, atitinkančių Sąjungos teisę. ■
4. *Kompetentingai institucijai paprašius ir tos kompetentingos institucijos vardu bei atsakomybe* muitinė *taip pat gali konfiskuoti produktą, kurį buvo atsisakyta išleisti į laisvą apyvartą arba jį eksportuoti, ir perduoti jį tos kompetentingos institucijos nuožiūrai. Tokiais atvejais ta kompetentinga institucija imasi būtinų priemonių siekdama užtikrinti, kad atitinkamas produktas būtų pašalintas pagal 25 straipsnį.*

31 straipsnis

Keitimasis informacija ir bendradarbiavimas

1. Kad būtų galima taikyti rizika grindžiamą *analizę* produktams, patenkantiems į Sąjungos rinką ar išvežamiems iš jos, ir užtikrinti, kad muitinis tikrinimas būtų veiksmingas ir vykdomas pagal šio reglamento reikalavimus, *Komisija*, kompetentingos institucijos ir muitinė glaudžiai bendradarbiauja ir keičiasi su rizika susijusia informacija. Tuo tikslu *Komisija atlieka koordinavimo vaidmenį.*
2. Toliau nurodytos institucijos bendradarbiauja ir keičiasi su rizika susijusia informacija, būtina jų funkcijoms pagal šį reglamentą vykdyti, be kita ko, elektroninėmis priemonėmis, *vadovaudamosi Reglamentu (ES) Nr. 952/2013:*
 - a) muitinė ■ ;
 - b) kompetentingos institucijos ir muitinė ■ .

VI skyrius
Baigiamosios nuostatos

32 straipsnis

Konfidencialumas

1. Kompetentingos institucijos pagal šį reglamentą gautą informaciją naudoja tik šio reglamento taikymo tikslais, **nebent pagal Sąjungos teisę arba nacionalinę teisę, atitinkančią Sąjungos teisę, būtų reikalaujama kitaip.** ■
2. ■ Komisija, valstybės narės ir kompetentingos institucijos informaciją arba ją pateikusių asmenų tapatybę laiko konfidencialia, **vadovaudamosi Sąjungos teise arba nacionalinę teisę, atitinkančią Sąjungos teisę, nebent informaciją pateikę asmenys nurodo kitaip.** ■
3. 2 dalis nedraudžia Komisijai atskleisti bendro pobūdžio informacijos santraukos forma, jei tokioje bendro pobūdžio informacijoje nėra jokios informacijos, pagal kurią būtų galima nustatyti informacijos teikėją. Atskleidžiant bendro pobūdžio informaciją santraukos forma atsižvelgiama į teisėtą suinteresuotųjų šalių interesą užkirsti kelią konfidencialios informacijos atskleidimui.

■

33 straipsnis

■ Įgaliojimų delegavimas

1. Įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami šiame straipsnyje nustatytais sąlygomis.
2. 27 straipsnio 1 dalyje nurodyti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami neribotam laikotarpiui nuo ... [šio reglamento įsigaliojimo data].
3. Europos Parlamentas arba Taryba gali bet kada atšaukti 27 straipsnio 1 dalyje nurodytus deleguotuosius įgaliojimus. Sprendimu dėl įgaliojimų atšaukimo nutraukiami tame sprendime nurodyti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus. Sprendimas įsigalioja kitą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* arba vėlesnę jam nurodytą dieną. Jis nedaro poveikio jau galiojančių deleguotųjų aktų galiojimui.
4. Prieš priimdama deleguotąjį aktą Komisija konsultuojasi su kiekvienos valstybės narės paskirtais ekspertais vadovaudamasi 2016 m. balandžio 13 d. Tarpinstituciniame susitarime dėl geresnės teisėkūros nustatytais principais.
5. Apie priimtą deleguotąjį aktą Komisija nedelsdama vienu metu praneša Europos Parlamentui ir Tarybai.

6. Pagal 27 straipsnio 1 dalį priimtas deleguotasis aktas įsigalioja tik tuo atveju, jeigu per 2 mėnesius nuo pranešimo Europos Parlamentui ir Tarybai apie šį aktą dienos nei Europos Parlamentas, nei Taryba nepareiškia prieštaravimų arba jeigu dar nepasibaigus šiam laikotarpiui ir Europos Parlamentas, ir Taryba praneša Komisijai, kad prieštaravimų nereikš. Europos Parlamento arba Tarybos iniciatyva šis laikotarpis pratęsiamas 2 mėnesiais.

34 straipsnis

Skubos procedūra

1. Pagal šį straipsnį priimti deleguotieji aktai įsigalioja nedelsiant ir taikomi, jei nepareiškiama 2 dalyje nurodytų prieštaravimų. Pranešime Europos Parlamentui ir Tarybai apie deleguotąjį aktą nurodomos skubos procedūros taikymo priežastys.
2. Europos Parlamentas arba Taryba, laikydamiesi 33 straipsnio 6 dalyje nurodytos procedūros, gali pareikšti prieštaravimų dėl deleguotojo akto. Tokiu atveju Komisija, gavusi Europos Parlamento arba Tarybos pranešimą apie sprendimą pareikšti prieštaravimų, nedelsdama panaikina aktą.

35 straipsnis

Komiteto procedūra

1. Komisijai padeda komitetas. Tas komitetas – komitetas, kaip tai suprantama *Reglamente* (ES) Nr. 182/2011 **II**.
2. Kai daroma nuoroda į šią dalį, taikomas Reglamento (ES) Nr. 182/2011 5 straipsnis.

3. *Kai daroma nuoroda į šią dalį, taikomas Reglamento (ES) Nr. 182/2011 8 straipsnis kartu su jo 5 straipsniu.*

36 straipsnis

Direktyvos (ES) 2019/1937 dalinis pakeitimas

Direktyvos (ES) 2019/1937 priedo I.C.1 dalis papildoma šiuo punktu:

- „iv) ... m. ... d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) .../... dėl produktų, pagamintų naudojant priverčiamąjį darbą, uždraudimo Sąjungos rinkoje, kuriuo iš dalies keičiama Direktyva (ES) 2019/1937 (OL L ...)“⁺.

37 straipsnis

Sankcijos

1. Valstybės narės nustato sankcijų, taikomų ekonominės veiklos vykdytojams nesilaikant **20 straipsnyje** nurodyto sprendimo, taisyklės ir imasi visų būtinų priemonių užtikrinti, kad šios sankcijos būtų įgyvendinamos pagal nacionalinės teisės aktus.
2. Nustatytos sankcijos turi būti veiksmingos, proporcingos ir atgrasomos. **Kompetentingos institucijos užtikrina, kad nustatant 1 dalyje nurodytas sankcijas būtų tinkamai atsižvelgiama į:**
 - a) **20 straipsnyje nurodyto sprendimo nesilaikymo sunkumą ir trukmę;**
 - b) **bet koki svarbų ankstesnį ekonominės veiklos vykdytojo 20 straipsnyje nurodyto sprendimo nesilaikymo atvejį;**
 - c) **bendradarbiavimo su kompetentingomis institucijomis lygį;**

⁺ **OL: prašom tekste įrašyti reglamento, išdėstyto dokumente PE-CONS 67/24 (2022/0269(COD)), numerį, priėmimo datą ir paskelbimo nuorodą.**

d) bet kokias kitas tuo konkrečiu atveju atsakomybę lengvinančias ar sunkinančias aplinkybes, pavyzdžiui, dėl 20 straipsnyje nurodyto sprendimo nesilaikymo tiesiogiai ar netiesiogiai gautą finansinę naudą, pelną arba išvengtus nuostolius.

3. Valstybės narės ne vėliau kaip ... [24 mėnesiai nuo šio reglamento įsigaliojimo dienos] praneša apie tas **taisykles ir priemones** Komisijai ir nedelsdamos jai praneša apie visus vėlesnius joms įtakos turinčius pakeitimus.

4. *Nustatydamos taisykles dėl taikytinų sankcijų pagal šio straipsnio 1 ir 2 dalis, valstybės narės kuo labiau atsižvelgia į 11 straipsnio i punkte nurodytas gaires.*

38 straipsnis

Vertinimas ir peržiūra

1. *Ne vėliau kaip ... [5 metai nuo šio reglamento įsigaliojimo dienos], o vėliau - kas 5 metus Komisija atlieka šio reglamento vykdymo užtikrinimo ir įgyvendinimo vertinimą. Pagrindinių nustatytų faktų ataskaitą Komisija pateikia Europos Parlamentui, Tarybai bei Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui. Vertinime visų pirma įvertinami šie aspektai:*

- a) ar įdiegtas mechanizmas veiksmingai padeda siekti šio reglamento tikslo, nustatyto 1 straipsnyje;*
- b) kompetentingų institucijų bendradarbiavimas, be kita ko, Tinkle, ir visų kitų atitinkamų institucijų bendradarbiavimas taikant šį reglamentą;*

- c) tarptautinio bendradarbiavimo veiksmingumas siekiant prisidėti prie priverčiamojo darbo panaikinimo pasaulinėse tiekimo grandinėse;*
- d) procedūrų, susijusių su tyrimais ir sprendimais, poveikis įmonėms, visų pirma MVĮ, be kita ko, jų konkurencingumui;*
- e) ekonominės veiklos vykdytojų, visų pirma MVĮ, patiriamos reikalavimų laikymosi išlaidos;*
- f) visos draudimo sąnaudos ir nauda bei veiksmingumas.*

Jei Komisija mano, kad tai tinkama, kartu su ataskaita pateikiamas pasiūlymas dėl teisėkūros procedūra priimamo akto, kuriuo iš dalies keičiamos atitinkamos šio reglamento nuostatos.

- 2. Ataskaitoje taip pat įvertinama, ar taikymo sritį reikia išplėsti įtraukiant papildomas paslaugas, susijusias su gaminių ar produktų išgavimu, gavimu ar gamyba.*
- 3. Atliekant 1 dalies a punkte nurodytą vertinimą ataskaitoje įvertinamas šio reglamento poveikis nuo priverčiamojo darbo nukentėjusiems asmenims, ypač daug dėmesio skiriant moterų ir vaikų padėčiai. Šio poveikio vertinimas grindžiamas reguliaria tarptautinių organizacijų ir atitinkamų suinteresuotųjų subjektų teikiamos informacijos stebėseną.*
- 4. Komisija savo ataskaitoje taip pat įvertina, ar reikia numatyti specialų mechanizmą priverčiamojo darbo problemai spręsti ir jam atitaisyti, įskaitant tokio mechanizmo įgyvendinimo poveikio vertinimą.*

39 straipsnis

Įsigaliojimas ir taikymo pradžios data

Šis reglamentas įsigalioja kitą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Jis taikomas nuo ... [36 mėnesiai nuo šio reglamento įsigaliojimo dienos].

Tačiau 5 straipsnio 3 dalis, 7 ir 8 straipsniai, 9 straipsnio 2 dalis, 11, 33 ir 35 straipsniai bei 37 straipsnio 3 dalis taikomi nuo ... [šio reglamento įsigaliojimo diena].

Šis reglamentas privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta ...

Europos Parlamento vardu

Tarybos vardu

Pirmininkė

Pirmininkas / Pirmininkė
